ԻԲ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5769 10/23 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1905 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 17 ԶԻԼԳԱՏԷ 1322 ԻԲ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5769

درعلیه غلطه‌ده آرەولك غزته‌سی ادارەخانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճը փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար		տարեկան	140 ղր.
»	» »	վեցամսեայ	70 »
»	» »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար		տարեկան	40 Ֆր.
»	» »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատան:

20 ՓԱՐԱ 20

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԾԵԾԸ ԴՊՐՈՑԻՆ ՄԷՋ

Ամէն գաւառային միջավայրի կրթական բարեկարգումներուն առջին արգելքն եղած է՝ աննկատելումը պատկառելի «ֆալախայ»ին: Բայց առավ վերջ գտած չեն ծեծի միւս բազմաթիւ տեսակները, որոնք ո՛չ նուազ վնասակար ու վտանգաւոր հանգամանք ունին եւ յաճախ նոյն իսկ կը գերազանցեն հնամենի խամրածոներու այդ բարեկենդանի տանջարանը: Որովհետեւ «ֆալախան», ո՛րքան ալ վայրենական, գէթ սակայն՝ մասնաւոր պատիժներ միայն կը տրամադրէր դպրոցականին. մինչ հիմա ծեծը չորանկաղուղ թաթի, փայտի եւ ապտակի գանակոծութիւնները՝ սոսկ բուռն բարկութենէն կը զապանակուին վայրկենապէս, մոռնալով յանցանքին արժէքն ու տեսակը, յանցաւորին տարիքն ու խառնուածքը եւ նշանակէտը, որուն կ'ուղղուին զայրացած, ինքնամոռաց դաստիարակին փոթորկոտ հարուածները: Գանկ, աչք, քիթ, բերան, թեւ եւ այլն ըստ բախտին կը հանդիպին կառափի, գաւազանի եւ յաճախ ձեռքի տակ եկած ո՛ եւ է առարկայի — քանոն, ունելի, ակիշ, — կոյր բռնկումներուն, որո՛նցմէ յաճախ կուգան աչքի կոյր աւերները, հրմշտկումները, գանկէն ու ատամներէն թափուիլը: Գաւառային անկիւններու կրթական արարքութիւնները՝ կը հաստատեն այսպիսի վարմունքներէ ծնած ծանրածանր աղէտներ, թո՛ղ նկարագրի անխուսափելի անկումը:

Հետեւաբար, հակառակ ամէն բարեկարգումի, ծեծի խնդիրը միշտ խնդիր կը մնայ եւ թեր ու դէմ վիճաբանութեանց առարկայ:

Գործնական փորձառութեամբ օժտուած անձեր, նկատելով թէ՝ ամէն պարագայի մէջ պէտք գտնուին ծեծի ազդեցութեան կարօտ մանուկներ ալ, միայն կ'առաջարկեն չափաւոր եւ որոշ կարգի ենթարկել ծեծի պատիժը:

Իսկ ուրիշ շատեր ալ կը յանկերգեն չորանոց, թէ ծեծը պէ՛տք է որ իսպառ ջնջուի մեր դպրոցներէն: Այս վերջի վարկածը, մանաւանդ գաւառացի տղուն համար, ո՛րքան ալ վերացի՛ ու տեսական, հրապուրիչ նորութեան իր հանգամանքովը՝ գրաւած է մեծամասնութեան ըմբռնումը: Ժողովուրդն ալ, անցեալի կրթական անյաջողութիւններէն ասկաւած, խորունկ հմայքի մը բաժին հանեց այս վերջինին: Ուստի անդէտակից մրցակցութիւն մը գոյացաւ գաւառային գլխաւոր վարժարաններուն միջեւ. եւ շատ չանցած, գրեթէ բոլորն ալ ծեծն արգիլուած բանաձեւը փութացին պիտակել կրթական յարկերու համբաւին վրայ:

Բայց հակառակ ասո՛ր ալ, ծեծը ըմբռնաւ չվտարուեցաւ ո՛չ միայն մեր բոլոր նախակրթարաններուն մէջ, այլ նոյն իսկ կարգ մը գաւառներու մէջ հաստատուած միջնակարգ ուսումնարաններէն ալ, միայն աւելի գաղտագողի եւ նրբացած ձեւերով: Ուրեմն, վերջէն հասկցուեցաւ թէ անգործնական էր իսպառ արգիլել ծեծը, որ եւրոպական միջավայրերու կրթարաններէն խափանուիլ հնար չէ եղած, ո՛ւր կը մնային մեր գաւառացի մանուկները: Զարմանալին հո՛ն է, սակայն, որ ասկից վերջն ալ պիտակը մնաց անփոփոխ, իբրեւ խայծ անտեղեակ ու միամիտ [illegible]: Մինչ անվստահութեան ծանր հետեւանքներ կը ծագին ճիշդ ասկից, վնասելով վարժարաններու վարկին, զորս հազացող հաստատակութիւնը եւ հոն յաճախող ուսանողութիւնը՝ պարզ խաբէութեան մը առջեւ կը գտնեն ինքզինքնին, ամէն օր, ծեծի տառական արգելքին եւ զայն հերքող ներքին իրականութեան բաղդատումով:

*** Բոլոր այս բազմադիմի նկատումներով, ծեծի խնդիրը լուրջ ուսումնասիրութեանց ենթարկուած էր տեղիս կրթական շրջանակներուն մէջ ալ, երկար ատենէ ի վեր:

Վերջերս, տանս խումբ բանաւոր կարգադրութեան մը յանգեցան, դպրոցական վարչութեան կողմէ՝ բոլոր պաշտօնեաներուն հաղորդուած հետեւեալ վճռին հրահանգով, որ երկարօրէն մշակուած՝ փորձառական ամէնէն փնտռուած կարելիութիւնը կը խտացնէ.

«Մեր բոլոր ուսուցիչները՝ մէկ մէկ մասնաւոր պաշտօնատետր պէտք ունենան յուսահատել, ուր օրըստօրէ պէտք արձանագրեն ծեծի պատիժին արժանի ուսանողներուն անունները եւ յանցանքին մանրամասնութիւնները եւ որ պէտք ղրկուի անօրէնութեան: Իրիկունը, արձակումէ յետոյ, յանցաւոր ունեցող ուսուցիչները, պատժապարտ ուսանողներուն հետ մեծ սրահը պէտք իջնեն, ուր անօրէնութեան կարծիքն ալ առնելէ յետոյ, բոլոր ուսուցչաց ներկայութեամբ, պէտք պատժեն յանցաւորները, նուրբ ճպոտով մը եւ միա՛յն ձեռքին մէջ»:

Առաջին ակնարկով, թերեւս լիապէս չըմբռնուի սոյն որոշման նպատակը, որով կը յատկանշուին արդէն վարժարանական վարչութեան բոլոր հրահանգներն ալ անխտիր:

Բարկութի՛ւնը, զայրո՛յթն է որ կ'արգիլուի առավ, զայրոյթը որմէ բղխած են կրթական ամէն արտառոցութիւններ եւ որո՛վ վտանգաւոր դարձած են ո՛չ միայն ծեծը՝ այլ բոլոր դպրոցական պատիժներն ալ:

Փոխանակ զայրանալո՛ւն պէս՝ յարձակելու խեղճ տղուն վրայ եւ դառնօրէն տակն ու վրայ ընելու, գրել մանրամասնել անոր յանցանքը, եւ սպասել իրիկուան պատժաժամին, որ առնէ իր պաղարիւնութիւնը գտած՝ բնաւ չպիտի վարուին այնպէս ինչպէս որ պիտի ընէին վայրկենապէս:

Ծեծի խնդրին այս գերազանցօրէն նպատակայարմար վերջաւորութիւնը պիտի մաղթէի բոլոր ա՛յն վարժարաններուն ալ, որոնք ծեծն արգիլուած տառական պատրանքին եւ զայն հերքող ու հեգնող իրականութեանց խաղալիկ՝ կ'անտեսեն ի՛նչ որ բանաւոր է եւ կարելի:

ԼԵՒՈՆ ՍԻՐԱՊԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԱՂԸ

Սօտիըմ Քլօրայտ (հասարակ աղ) ամենահին ատեններէ սկսեալ մեծ յարգ վայելած է: Հոմերոս կ'անուանէ զայն «գոյացութիւն մը՝ աստուածներու սիրելի»: Թէ անիկա կեանքի կենսական պէտքերէն մէկն է յաճախ շեշտուած եւ հաստատուած է այն պարագաներով, որ մարդիկ վտանգի ենթարկած են զիրենք, զայն առնելու համար, երբ սակաւագիւտ էր ան: Պատմական իրողութիւն մըն է թէ Գերմանները մինչեւ իսկ պատերազմ մղեցին աղային ակնաղբիւրներու համար:

Սօտիըմ քլօրայտը կենդանական կազմութեան աղային գոյացութեանց ամէնակարեւորը եւ ամէնատարածն է: Անիկա բնականէն կը գտնուի ամէնուն մէջ, ուր ազոտային նիւթը եւ ալպիւմինը հեղուկ վիճակի մը մէջ կը պահէ, եւ անոնց ծծուելուն կը նպաստէ: Նաեւ՝ տարբաղադրութեամբ կը հայթայթէ ստամոքսային հեղուկի համար պէտք եղած ասիտ հայդրօքլօրիքը: Անոր կենդանական կազմութեան մէջ չափէն աւելի ներմուծուիլը առաջ կը բերէ այն ջղային արտասովոր գրգռումը, որ ճանչցուած է իբրեւ ծարաւի զգացողութիւն, եւ որ ա՛յն ատեն միայն կրնայ գոհացուիլ, երբ սօտիըմ քլօրայտի աւելորդը կը լուծուի եւ կազմութենէն դուրս կը հանուի երիկամանց միջոցաւ՝ պէտք եղածին չափ ջուրի խմումովը: Բանջարեղէն սնունդի չորսնակական ներմուծումը, ինչպէս խոտակեր կենդանիներու եւ բանջարակերներու մօտ կրնայ մեծապէս նուազեցնել սօտիըմ քլօրայտի սովորական քանակութիւնը կենդանական կազմութեան մէջ: Թափառաշրջիկ կենդանիները կը զգան անոր պէտքը, եւ յաճախ խումբերով կը ճամբորդեն հարիւրաւոր մղոններ՝ աղ լզելու համար այնպիսի տեղեր, ուր աղը կը գտնուի հողին երեսը:

Արդի գիտութիւնը եւ քաղաքակրթութիւնը երեւան բերած են սօտիըմ քլօրայտի բազմակողմանի օգտակարութիւնները: Անիկա անվիճելիօրէն կը գործածուի դարմանական միջոցներու կարգին մէջ: Եղբ սանուր ներսէն, լաւ մաղձագեղ մը ըլլալէ զատ՝ ունի ուրիշ դեղական յատկութիւններ: Պատահական թունաւորման պարագաներու մէջ, երբ փսխեցուցիչ, հասարակ աղը միշտ պատրաստ եւ դիւրաւ գտնուելու արժանիքն ունի: Իրաւ է որ այժմ փսխում առաջ բերելը [illegible] կը նկատուի, եւ ստամոքսը յատուկ խողովակով կամ սիփոնով լուալը ամենայարմար միջոցը կը համարուի. այսու հանդերձ ճշմարտութիւն մըն է թէ ստամոքսը ո եւ է պատճառաւ մաքրելու գործը նոյնքան ազդուութեամբ եւ շատ աւելի խնայողութեամբ կրնայ գլուխ հանուիլ մեր մամիկներուն պարզ, աժան, տաք աղի ջուրի կերակրութեա՛մբ, հերիք է որ անիկա մեծաքանակ ումպերով խմուի:

Յօդերու թիւրուելէն առաջ եկած ցաւերու դարմանմանը մէջ տաք աղի ջուրի մէջ սեղմուած լաթի կտորներու գործածութիւնը ուրիշ շատ մը միջոցներէ նախադասելի է, պայմանաւ որ ջուրը հետզհետէ աւելի աղի վիճակի վերածուի, աւելի լաւ արդիւնք մը ստանալու համար: Ակռայի ցաւի համար պզտիկ տոպրակի մը մէջ դրուած ու քացախով թրջուած հասարակ աղը գերազանցօրէն լաւ դարմանական միջոց մը կը ներկայացնէ: Հասարակ աղը խիստ լաւ դարման մըն է ցրտահարութեան համար՝ երբ միացուի թիրաքէլ (treacle) հետ: Եղունգներու արմատներուն ենթակայ գտնուած հիւանդութեան (felon) մը առաջքը առնելու համար հասարակ աղը կրնայ փաթթուիլ եւ թրջուած պահուիլ թիբէնթինով: Հասարակ աղը եւ սօտան խիստ լաւ դեղ մըն են մեղուի եւ սարդի խայթուածին համար: Հասարակ աղը եւ քացախը կը վերցնեն տժգունած թէյի գաւաթներու արատները: Հասարակ աղը երբ նետուի ծխանի մուրի վրայ, որ պատահմամբ ինկած է գորգի մը վրայ, ատոր արատ մը գոյացնելուն առաջքը կ'առնէ:

ՏՈՔԹ. Ս. Վ. ԵԶԵԿԻԷԼԵԱՆ

"ԿԵԱՆՔԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒՄԸ,,

ԱՒԱԳ ԽՆԴԻՐԸ

Կեանքի մէջ սորվելիք ամէնէն կարեւոր բանն է ապրիլ գիտնալը: Չկայ բան մը զոր մարդիկ պահպանելու ցանկան այնչափ որչափ կեանքը, ինչպէս եւ չկայ բան մը՝ որուն այնչափ նուազ հոգ տանին լաւ պահպանելու:

Դիւրին բան չէ ասոր «կեանքը, կ'ըսէր Հիպոկրատ իր բժշկական բանաձեւերուն սկիզբը, կեանքը կարճատեւ է, արուեստը՝ երկարատեւ, փորձառութիւնը՝ խաբուսիկ» եւլն.

Երջանկութիւնն ու յաջողութիւնը կեանքի մէջ կախում չունին մեր պարագաներէն, այլ մեզմէ: Մարդիկ յաճախ իրե՛նք եղած են իրենց կործանումին պատճառ, քան թէ երբեք ուրիշներ: Երկու տեսակ քայքայում կայ: Մէկը ժամանակին գործն է, միւսը մարդուն:

Բոլոր ասոնց մէջ մարդուն է ամէնէն սխալը, եւ մարդուն սխալը թշնամին, ինչպէս կ'ըսէր Սենեկա, իր արեան մէջ է: Բազմաթիւ պարագաներու մէջ «երիտասարդական [illegible] ընծայուած է այնպիսի բաներ, որոնց վրայ ցաւոտ ոսկորները վշտացած են ծերութեան մէջ» կ'ըսէ Լիւլի ԺԶ. դարուն անգլիացի տրամերգակ բանաստեղծը, որովհետեւ «ինչ որ եղած վերջացած է, Կլօթօ չի կրնար նորէն մանել, ոչ ալ Ատրոփէ կրնայ թելը նորոգել» (Լիւսիէն): Մարդիկ իրենք զիրենք կը սպանեն ո՛չ թէ իմաստօրէն՝ այլ ըղձականօրէն (այսինքն՝ ո՛չ թէ դատումով՝ այլ զգացումով):

Երբեմն կը մեղադրուիմ լաւատես ըլլալուս համար: Բայց ես երբեք անգիտացած կամ ժխտած չեմ կեանքի խռովքներն ու ցաւերը: Ես բնաւ չեմ ըսած թէ մարդիկ երջանիկ են, այլ միայն՝ թէ կրնային ըլլալ, իսկ եթէ երջանիկ չեն, յանցանքն իրենց քովն է ընդհանրապէս, — թէ մեզմէ շատերը յաճախ կը տարամերժեն երջանկութիւնը՝ քան կը վայելեն: Ու այս անդրադարձումը թերեւս ամենահներէն է: «Որովհետեւ, կ'ըսէ Հուիթթիըր, արտասանուած կամ գրուած բոլոր բառերուն մէջ ամէնէն տխրագոյնները ասոնք են. «Երանի՛ թէ այնպէս վարուած չըլլայի»:

Շատ պարագաներու մէջ, մեր չարիքը կազմողը սոսկ այնպիսի բարիք մըն է, զոր չարաչար գործածած ենք կամ ծայրայեղութեան հասցուցած: Անիւ մը, կամ մինչեւ իսկ անիւի ատամ մը, երբ անդէն խախտի, կը խանգարէ ամբողջ մեքենան, ու եթէ աններդաշնակ դիրք մը բռնենք համաչափական կազմակերպութեան հանդէպ, պարտինք սպասել ըստ այնմ տառապելու: Ծայրայեղ խանդավառութիւնը կ'ըլլայ անկարողութիւն, խոհեմութիւնը՝ ժլատութիւն: Առակի կարգ անցած է, թէ այսինչ մարդուն համար սնունդ եղող բանը ա՛յնինչին համար թոյն է: Ու ոչ ոք երբեք կարող եղած է ապացուցանել թէ բնական օրէնքներու մէջ որ եւ է փոփոխում կրնայ օգտակար ըլլալ: Այսպէս, մարդ մը կ'իյնայ եւ սրունքը կը կոտրի. բայց ասկէ չի հետեւիր թէ ծանրութեան օրէնքին մէջ որ եւ է փոփոխում իրագործելի է:

Հին Պարսիկները երջանկութիւնը Որմիզդին՝ բարիքի ոգիին կը վերագրէին, ու դժբախտութիւնը Արհմնի, չարիքի ոգիին (*): Բայց, իրականութեան մէջ, կեանքի նեղութիւնները առաջ կուգան մե՛ր իսկ սխալներէն, բայց կրկին իմաստով, սխալներ զորս կը գործենք գիտակցօրէն ու իրազեկօրէն, ինչպէս նաեւ սխալներ — ու թերեւս անոնք գրեթէ մեծ թիւ մը կը կազմեն — որոնք մեր ագիտութեան հետեւանքն են: Մեր սխալներուն առջին դասակարգի մասին, անվրէպ ստուգանիշ մը ներմուծած ենք մեր արեան մէջ: Եթէ սխալ մը կը գործենք՝ մեր աչքերը բաց չեն, — ո՛չ է եւ թէ կամովին գոցած ըլլանք զանոնք — կրնանք ագիտօրէն գործել, բայց առավ մեղապարտ չենք ըլլար:

Գալով երկրորդ դասակարգի սխալներուն, պարտին բանաւորութեան վստահիլ, ծնողաց, երիցագոյններու, բարեկամներու բանաւորութեան, մեր դաստիարակութեան ու մեր անձին: Արդարեւ մեր ինքնայատուկ գործն է մեր անձնական դաստիարակութիւնը. մենք ամէնքս ալ մեր անձին մէջ ունինք գոնէ մէկ աշակերտ՝ որուն պարտինք ուսում ու կրթութիւն տալ:

Ինչ որ մենք մեզի կը սորվեցնենք՝ աւելի էականօրէն մաս կը կազմէ մեր անձին, քան ինչ որ ուրիշներէն կը սորվինք: Դաստիարակութիւնը չի վերջանար երբոր դպրոցէն շրջանաւարտ կ'ըլլանք. իրօք հազիւ թէ կը սկսի ու մինչեւ մեր կեանքին վերջը կը շարունակուի: «Ո՛րչափ լաւ պիտի ըլլար, կ'ըսէ Սենեկա, եթէ մարդիկ ուզէին մարզել իրենց ուղեղը այնպէս ինչպէս կը մարզեն իրենց մարմինը. ու ո՛րչափ աշխատէին առաքինութեան հասնելու համար որչափ հաճոյքի:

Կան մարդիկ՝ որ բարոյական նպատակ մը ունին կեանքի մէջ, իսկ ուրիշներ բնաւ չունին: Մեր առաջին փափաքը պարտէր ըլլալ ամենալաւ ու ամենաբարձր օգուտը քաղել մեր անձէն: «Իւրաքանչիւր մարդու նպատակակէտը, կ'ըսէր Հումպոլտ, պարտի ըլլալ ամէնէն բարձր ու ամէնէն ներդաշնակ կերպով զարգացնել իր բարոյական կարողութիւնները:»

«Ոչ մէկ մարդու անհատական յաջողութիւնը, ինչպէս կ'ըսէր Պոքըն, իր գոյութեան ո՛ր եւ է կերպով արժանաւորել նպատակ մը կրնայ ըլլալ: Ամենալաւ ու ամենամեծ մարդը — Պղատոն ու Արիստոտել, Պուտտա ու Պօղոս Առաքեալ — երբեք չառաջացած չպիտի ըլլային իրենք զիրենք լոկ իրենց անձին համար կատարելագործելով: Հանրածանօթ հելլենական առածը թէ ճանչցիր ինքզինքդ, մեզի կը մատնանիշէ մեր անձը ճանչնալու կարեւորութիւնը, ինչպէս եւ դժուարութիւնը: Մոնթէնը կ'ըսէ իր ձեւով. «Աշխարհի մէջ իմ անձէս աւելի ակներեւ հրէշ կամ հրաշք չտեսայ» (Je n'ai vu monstre ou miracle au monde plus exprès que moi-même) (*):

Խրատ տալը ապերախտ գործ մը եղած է Ռոպօամի օրերէն սկսեալ, մինչեւ Լորտ Չեսթըրֆիլտի օրերը: Սակայն «անոնք որ չեն ուզեր նախ ատեն տանել խրատները, յետոյ սուղ պիտի գնեն զղջումը» (Լիլլի): Իմ նպատակս է ուրեմն քանի մը օգտակար խորհուրդներ տալ անոնց՝ որոնք կը փափաքին որչափ հնար է շատ օգտուիլ իրենց անձէն ու կեանքէն:

Արդարեւ տխուր է տեսնել թէ մարդիկ ինչպէս անմտօրէն կը վատնեն իրենց բարեպատեհ առիթները: Քանիներ կրնային երջանկանալ ա՛յն բարիքներով՝ որոնք անփութօրէն կը վատնուին կամ մէկդի կը նետուին:

Հոգ տարէք որ ձեր հաճոյքները իրական ըլլան, ո՛չ թէ երեւակայական: Շատ բաներ կ'ընենք լոկ, վասն զի հաճոյք կը կոչուին անոնք, բայց պիտի գործէինք անոնցմէ, եթէ տաղտո՛ւկ անուն մը տրուէր անոնց: Շատ մարդիկ կը կարծեն թէ կը զուարճանան, սոսկ վասն զի օգտակար բան մը չունին ընելիք: Ուրիշներ կը թուին կարծել թէ զգայական հաճոյք միայն կայ, մինչդեռ, ընդհակառակը, մտային հաճոյքներն աւելի պատուական ու միանգամայն աւելի տեւական են:

Մենք կ'անտեսենք կամ անհոգաբար կը քանդենք մեր ունեցած միակ մարմինը, որուն առողջութենէն մեծապէս կախում ունի մտքինը. կիսովին անգամ չենք օգտուիր գեղարուեստային հրաշակերտներու վայելքներէն: Չեմ գիտեր թէ Լոնտոնի բնակիչներէն քանինե՛րը այցելած են Ազգային Պատկերասրահը: Չենք ձգտիր գնահատել Գիտութեան չնաշխարհիկութիւնները: Քանինե՞ր այցելած են Բրիտանական Թանգարանը, կամ զայն գնահատած: Մենք չե՞նք ըմբռներ մեր բնակած Երկրին կամ մեր գլխուն վերեւ կեցած Երկինքին գեղեցկութիւնները: Թերեւս աւելի կ'օգտուինք երաժշտութենէ, թէպէտ շատ աւելի քիչ քան մեր կրցածէն: Կը կարծենք թէ անասուններ լոկ բնազդ ունին, մարդը միայն բանաւորութիւնով օժտուած էակ մըն է, եւ սակայն մեր խոհեմապանծ բանաւորութիւնը ո՛րչափ գոյզն լուսաւորում մը ըրած է մարդկային սեռին երջանկութեան վրայ: Կրնանք մինչեւ իսկ տարակուսիլ — ու արդէն շնական փիլիսոփաներ ըրած են — թէ, ընդհանուր առմամբ, միթէ մարդ մը ժառանգումը damnosa hereditas մը, վշտակրութիւններու յաւէտ քան թէ ուրախութիւններու աղբիւր մը չէ: Անասունները չեն վշտակրեր, ու մենք կը վշտակրինք: «Մարդ անձայն սաւառի մը մէջ կու գայ եւ անձայնօրէն սերտ կը մեռնի»: Մենք մեզ կը չարչրկենք մտահոգութիւններով ու անձկութիւններով:

ՍԸՐ ՃՈՆ ԼԸՊՊՈՔ

Թարգմ. Ա. Ն. Թ.

(Շարունակելի)

(*) «Սըր Ճոն Լըպպոք անշուշտ կ'ակնարկէ Պարսից Քեշին կամ Երկարմաստեան Վարդապետութեան, որուն վրայ ընդարձակօրէն կը խօսի Եզնիկ Կողբացի, «Յայնժամ սկսան Որմիզդ եւ Արհմն առնել արարածս. եւ ամենայն ինչ զոր Որմիզդ առնէր՝ բարի էր եւ ուղիղ, եւ զոր ինչ Արհմնն գործէր, չար էր եւ թիւր»:
Ծ. Թ.

(*) Սըր Թ. Պրաուն, որուն կեանքն այնչափ նուազ արկածալից ու դայթակղալից եղաւ, ո՛րչափ կրնար ըլլալ ազնիւ կեանք մը, մեզի կը հաւատայ թէ իր կեանքն իրեն կը թուէր «երեսնամեայ հրաշք մը, զոր նկարագրելը պատմութիւն մը չպիտի ըլլար, այլ բանաստեղծական հատուած մը, ու առասպել մը տպաւորութիւնը պիտի ընէր»:

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ՎԼԱՏԻՎՈՍԹՈՔ ՎՏԱՆԳԻ ՄԷՋ

Քլատօ գնդապետին նամակը.— Ճաբոններուն նպատակը.— Վլատիվօսթոքի գրաւման հետեւանքներ:

Բարիզ 18 յունուար.— Բեդերսպուրկէն ուղղուած հեռագրի մը նայելով, Նաւային ռուս գնդապետ Քլատօ նամակով մը զոր բոլոր լրագիրները հրատարակեցին, Վլատիվօսթոքի կացութեան վրայ խօսելով, կ'ըսէ.— «Դեռ յայտնի չէ թէ Նոճի զօրավարին բանակը օգնութեան պիտի երթա՞յ Օեամա մարէշալին, եւ եթէ ոչ պիտի փորձէ գրաւել Վլատիվօսթոքը, որ հրապուրիչ գրաւում մը պիտի ըլլայ Ճաբոններուն համար, որոնց գլխաւոր նը-

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (49)

ԲՕԼ ՊԷՐԹՆԷՅ

ՍԻՐՈՒԱԾ ԱՂՋԻԿԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՀՈՎԱՆԻԻՆ ՏԱԿ

ԺԲ

ԱՐԼԻ ՕԹԵՒԱՆԸ

Նոյն իսկ մասնաւոր յարգանքով մըն էր որ Արլի օթեւանին ապակիէ դուռը բացին Լօզ եւ Բօլօ ու ներս մտան նրբանցքէ մը, որ նեղ եւ մութ սանդուխ մը կ'առաջնորդէր: Սենեակէ մը պարտէզին անցնիլ, ուր դէր կին մը կը կենար…

Ելած աղմուկին վրայ, դէր կինը գլուխը վեր առած էր, գլուխ մը որ այտերուն ուռայցքներուն մէջ կը կորսուէր: Երկու պզտիկ սեւ աչքեր ունէր, կասկածոտ ու խուզարկու:

— Ի՞նչ կ'ուզէք:

— Հա… ըսաւ Բօլօ ձայնով մը, որ կը դողար, հոս բնակելու համար եկանք:

Սեւ աչքերը քիչ մը բացուիլ թուեցան, գոգցես զարմացած:

— Հո՞ս բնակիլ… երկո՞ւքդ:

— Այո՛, տիկին:

Բօլօ իսկոյն աւելցուց աւելի պաղարիւնութեամբ:

— Քոյր եւ եղբայր ենք:

— Ո՞ւսկից կուգաք:

— Արլէն կուգանք, տիկին. հոն ըսին թէ օթեւանին տէրը ծանօթ մըն է… եւ…

Կինը ուսերը ցնցեց, եւ առանց թողլու որ շարունակէ:

— Տիկին Իռնտա լսել կ'ուզէ՞ք:

— Այո՛:

— Դժբաղդաբար վեց ամիսէ ի վեր ձգած է օթեւանը:

— Ա՜հ, ըրին երկու տղաքը, վհատութեան եւ վշտահարութեան միեւնոյն ձայնով:

— Արդ մարդիկը կը վճարեն կամ ո՛չ, ա՛ս միայն գիտեմ, կը շարունակէր կինը.

— Բայց… մենք կ'ուզենք վճարել, տիկին…

— Աս տարբեր խնդիր… իսկոյն պիտի համաձայնինք… սենեակ մը կամ ներքնասենեա՞կ մըն է որ կ'ուզէք:

— Սենեակ կամ ներքնասենեակ, ըսաւ Բօլօ տարբերութիւն չունի:

Բայց, ինչ որ լաւ գիտէր, ան էր թէ գրպանը տասնեօթը ֆրանքէ աւելի չկար:

— Ո՞րը աւելի սուղ է, տիկին…

— Չեմ գիտեր, մըմռաց տիկինը. միթէ մէկ օրուան համա՞ր է թէ շաբաթուան մը համար:

— Շաբաթականը աւելի աժան չէ՞:

— Ներքնասենեակը ուրիշ յարդանկողինով մը եւ մատակարարութեամբ քանի որ երկու հոգի էք, օրական քսան սու է… շաբաթական հարիւր սուի կուտամ:

Բօլոյի արմունկը հրեց Լօզ:

— Շաբաթական վարձէ, ըսաւ ցած ձայնով մը:

Ու Բօլօ իսկոյն.

— Լաւ, տիկին ութը օրուան համար կ'ուզենք:

— Ուրեմն դրամը…

— Ա՛հ, այժմէն պիտի վճարե՞նք:

Այնքան անկեղծ, բարի հնչանք մը կար իր հարցման մէջ որ դէր կինը չկրցաւ ինքզինքը զսպել:

— Կ'երեւի թէ ձեր երկրէն կուգաք… պատանիներ… Եթէ հոս եղած ըլլայիք մէկ քանի օր, այդ հարցումը չպիտի ուղղէիք:

Ու լաւ մը զննելով հինգ ֆրանքնոցը, զոր Բօլօ կը դնէր սեղանին վրայ, թէեւ այս վերջինը իբր գրաւական ծառայէր, ըսաւ կինը.

— Ոստիկանութեան արձանագրութեան տետրակը հիմա:

Կինը աղտոտ ծածկոյթով տետրակ մը կ'առնէր:

— Ձե՛ր անուննե՞րը:

— Բօլ եւ Շառլօթ Ռուայէ:

— Քոյր եւ եղբա՞յր ըսիք:

— Այո՛, տիկին:

— Ձեր տարի՞քը:

— Տասնըչորս տարեկան եմ, քոյրս տասնըմէկ:

— Ուսկի՞ց կուգաք:

— Արլէ:

— Ձեր արհեստը ի՞նչ է:

— Շրջուն անագիչ:

Դէր կինը անոր նայեցաւ զարմացած:

— Այս արհե՞ստը ընելու համար է որ Բարիզ եկաք:

— Եթէ կարենամ, տիկին, պատասխանեց այդ նայուածքէն բոլորովին վրդոված:

— Ուրեմն լաւ պիտի ընէք շրջակայքը փնտռելով, վասն զի չեմ գիտեր թէ պիտի կրնա՞ք հոս գտնել…

Ու տետրակը գոցելով.

— Ուրեմն շրջուն անագիչ կամ արժէթուղթերու փոխանակութեան գործակալ… ինծի համար նոյն բանն է… քանի որ իմ տետրակս կանոնաւոր վիճակի մէջ է եւ շաբաթականը վճարուեցաւ…

Ու դառնալով իր ետեւ գտնուած տախտակի մը, ուր շարուած կը կախուէին թուագրուած փականքներ, գրեթէ ամէնքն ալ իրենց բանալիներով:

— 21րդ սենեակին մէջն է որ ձեզ պիտի դնեմ:

Իսկոյն կերկերուն ձայն մը, որ սանդուխին վրայ հնչեց երիկ մարդու ձայնի նման, ըսաւ.

— Ներսէ՛ս:

— Ի՞նչ կայ, պատասխանեց աւելի կերկերուն ձայն մը, որ սանդուխէն իջնել կը թուէր:

— Ասոնց կը ղրկեմ 21րդ սենեակը՝ անկողին մըն ալ աւելցնելու համար:

. . . .

Օ՛հ, այդ ներքնասենեա՛կը:

Արլի խեղճ ու աղտոտ բնակարանին մէջ գոնէ տեղ կար դառնալու համար:

Գոնէ, կոտրած պատուհանէն, օդը եւ արեւը կը մտնէին:

Բայց հոս Ներսէս գետինը յարդանկողին մը չոկած էր — եւ ինչ յարդանկողին — վրան սաւան մը եւ թուխ բուրդէ ծածկոյթ մը:

Բաւական տղայ տեղ կար մինչեւ խշտեակը միայն, զոր «անկողին» կը կոչէին:

(Շարունակելի)

պատակակէտն է ձեռք անցնել ծովին տիրապետութիւնը։ Այդ պատճառով անհրաժեշտ է մեծաքանակ ռազմական իրեղէն զրկել Վլատիվոստոք. նաեւ նաւային շինութեանց համար բազմաթիւ գործաւորներ հաւաքել՝ աւերուած աւազանին աշխատութիւնները եւ այդ կերպով կազմել նաւային գործողութեանց կայան մը Ռոժէստվէնսքի ծովակալին համար, այն պարագային երբ այս վերջինը յաջողի պարտութեան մատնել ճափոնական նաւատորմը։ Եթէ այդ պատրաստութիւնները չտեսնուին, հետեւանքը կրնայ աղէտալի ըլլալ Ռուսերուն համար։ Վլատիվոստոքի յաւելուածներուն մեծ մասը հիմա Ուսուրի շրջանակին մէջ կը գտնուի, շոգենաւ դժուարաւ պատրաստ վիճակի մէջ։ Երկաթուղին ալ այդ նպատակին պէտք է գործածուի, որքան դժուարութիւններ ալ ծագին։ Մանչուրիոյ ռուսական բանակը պարտի գիտնալ թէ այդ զոհողութիւնները բացարձակապէս անհրաժեշտ են, վասն զի Ճափոնները եթէ յաջողին տիրել Վլատիվոստոքի, Ռուսերուն ձախ թեւը մեծապէս պիտի վտանգուի։ Ճափոնները իր բոլոր մանրամասնութեամբը կը ճանչնան Վլատիվոստոքը, եւ եթէ իրենց նպատակին հասնին՝ այսինքն այդ տեղը գրաւեն, այն ատեն Ռուսիոյ համար անկարելի պիտի ըլլայ վերստին զայն ձեռք անցնել, առանց նախապէս ապահովելու ծովին տիրապետութիւնը։»

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Ռուս սպաներուն յայտարարութիւնը. — Բորթ-Արթուրի մէջ զինուորական վերջին խորհուրդը. — Ցեսածիայեաց մանրամասնութիւններ. — Շթոսէլ զօրավարին վերադարձը։

Լոնտոն, 18 յունուար. — Տէյլի Թէլէկրաֆի Թղթակիցը Բօպէէն հետեւեալը կը հեռագրէ յունուար 16 թուականով. — Ճափոնական լրագիրներու Թղթակիցները որոնք, ռուս սպաներուն հետ տեսակցած երբ անոնք Նակազաքի ժամանեցին, նոր մանրամասնութիւններ կը հաղորդեն Բորթ-Արթուրի մէջ գումարուած զինուորական վերջին խորհուրդին վրայ. — Տասերկու զօրավարներ գումարուեցան Շթոսէլ զօրավարին հետ, եւ ասոնցմէ երկու ատեաններ թափուր էին, առաջ պատճառը հարցուեցաւ Շթոսէլ զօրավարէն, որ լռելով պատասխանեց թէ այդ ատեաններուն տէրերը մեռած են։ Շթոսէլ զօրավարը, Ռուսիոյ համար մեռնողներու յիշատակին յարգանք մատուցանելէ ետքը, ըսաւ. — «Լա՛ւ ուրեմն, պարոններ, ինչպէս կը կարծէք թէ մինչեւ վերջը պիտի կռուինք»։ Վիճաբանութիւն մը սկսաւ եւ այդ միջոցին յայտնի եղաւ թէ միակ ելքն էր փութով անձնատուութիւն մը, կա՛մ քիչ ատենէն ամբողջակի ջախջախում մը։ Ներկայ զօրավարները գաւաթները շամբանեայով լեցուցին եւ հանդիսաւորապէս բաժակ պարպեցին Նիքոլա կայսեր կենացը։ Սակայն դուրսը Թնդանօթը կը գոռար։ Ռումբ մը ռումբեր մօտերը պայթելով, Շթոսէլ զօրավարը հրամայեց վերցնել Նիքոլա կայսեր կենդանագիրը, ըսելով թէ պէտք չէ որ կայսրը ականատես ըլլայ այդ կարգի իրողութեանց։ Ներկայ բոլոր զօրավարները համամիտ գտնուեցան անձնատուութեան եւ ստորագրեցին առանձնագրութիւնը. շատերը կը հեծկլտային. Յետոյ Շթոսէլ զօրավարը աղօթեց, սուրը քաշեց եւ դուրս խոյացաւ գոչելով. «Կեցցէ՛ Ցարը» Միւս զօրավարներն ալ անոր օրինակին հետեւեցան։ Այսպէս էր որ կատարուեցաւ Բորթ-Արթուրի անձնատուութիւնը։

— Բորթ-Արթուրի առջեւ գտնուող ճափոնական երրորդ զօրաբանակէն հետեւեալը կը հեռագրեն յունուար 9 թուականով. — Երբ Նոժի զօրավարին ճափոնական երկրորդ զօրաբաժինը եւ կուրքի բաժնեց Բալանկ-Թիւնկի Թերակղզին, Թա-Լիէն-Ուանի չ ջանակին ռուսական զօրաբանակը, Բորթ-Արթուրի եւ Տալնիի պահակազօրքերն ալ միասին հաշուելով 35,000 հոգի ունէր։ 4,000ը՝ Նամ-Զանի մէջ. ասոնց երկու հազարը միայն Բորթ-Արթուր կրցան երթալ։ Հիմա Բորթ-Արթուրէն 9-10,000 ցամաքային եւ նաւային զինուորներ անձնատուր եղան. որոնց շատերը անկարող էին։ Սպաներու հարիւրին յիսունը մեռած էին։ Բաւական սպաներ միայն չվիրաւորուեցան պաշարման ամբողջ տեւողութեան միջոցին։ Բորթ-Արթուր պիտի կրնար աւելի ժամանակ մը դիմանալ, եթէ չըլլային Ճափոններու խոշոր Թնդանօթները որոնք քանդեցին ամրութիւններու եւ ռազմաթերքներու մթերանոցները. նաեւ անկարելի ըլլին պաշտպանութեան ամրոցներուն նորոգութիւնը։ Կարելի չեղաւ հասկնալ թէ ռուսական հետեւակ զինուորները ինչպէս կրցան կենալ չինական պարիսպին ետին գտնուած պատնէշներուն մէջ, վասն զի ճափոնական ռումբերը լայն ճեղքեր բացած էին հողաբլուրներու եւ նկուղներու մէջ՝ որոնք շինուած էին ռումբերուն դէմ պաշտպանելու համար։ Շատ մը դիրքերու մէջ Թնդանօթ մը իսկ անաղարտ չէ մնացած քանդումէն։ Թնդանօթներուն անիւները բեկորներու դէզերէ յայտնի կ՚ըլլար։ Շատ մը Թնդանօթներ իրենց սայլերուն վրայէն յափշտակուելով բլուրին հակառակ զառիվայրին վրայ նետուած էին։ Ճափոնները միշտ կարծած էին թէ արեւելեան Բէքքուանի բլուրին եւ Բէքքուանի հիւսիսային ամրացին մէջտեղի կիրճերուն մէջ զօրաւոր պատնէշներ կան. զորս «ուրուական պատնէշներ» կը կոչէին, վասն զի Ճափոնները բնաւ չէին կրցած գտնել զանոնք, թէեւ հարիւրաւոր զինուորներ կը կորսնցնէին ամէն անգամ որ հարկ ըլլար անոնց դիրքերը գիտնալ։ Իրողութիւնը այս է որ այդ կողմերը բնաւ պատնէշներ չկային, բայց Ճափոնները երբ կիրճերուն վրայ յարձակէին, Բէքքուանի բլուրէն եւ չինական պարիսպին դիրքերէն բուռն ռմբակոծութեան մը կ՚ենթարկուէին։

Նակազաքի. Ֆրանսական Օսբրալիեն շոգենաւը ճամբայ ելաւ։ Այդ շոգենաւին մէջ կը գտնուին Շթոսէլ զօրավարը ու կինը, Ռէիզսրովիչ ու Լօշչինսքի ծովակալները, Կորպաթքովսքի եւ Ռէյս զօրավարները. 565 Ռուսեր 246 սպաներ՝ շատերը իրենց կիներով։ Շոգենաւը չարտօնուեցաւ գիշերուընէ առաջ ճամբայ ելլելու, որպէս զի ռուս սպաները չտեղեկանան նաւահանգիստին ամրութեանց։ Ճափոնէն նաւային սպաներ իբր նաւուղիղ մինչեւ նաւահանգիստէն դուրս առաջնորդեցին Օսբրալիենը։ Ռուս սպաները երբ Նակազաքի կը գտնուէին, 12,000 րուբլիի արժէքով զանազան հետաքրքրական առարկաներ գնեցին. շատ դրամ ունին, բայց ռուս զինուորները քանի մը ամիսէ ի վեր թոշակ չեն առած։

ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Ռուսերուն ծրագիրը. — Ապագայ գործողութիւնները. — Նոճի զօրավարին զինուորները։

Բարիզ, 18 յուն. — Բեդերսպուրկէն հետեւեալը կը գրեն Էքօ տը Բարիի. — Քուրոբաթքին զօրավարը մտադիր է օգտուիլ իր հեծելազօրքերուն եւ թնդանօթներուն գերազանցութենէն՝ Հունի դաշտերուն մէջ վճռական բան մը ընելու համար։ Ռուսիոյ ընդհանուր հրամանատարը, մասնաւոր զէնքերէ զատ, 350 հազար սուին ունի իր տրամադրութեան տակ։ Արդէն 650,000է աւելի զինուորներ Պայքալի արեւելեան կողմը անցած են եւ ամէն օր նոր զինուորներու խումբեր դէպի Խարպին կը փութան։ Կրիբէնպերկ զօրավարն է որ Հունի դաշտերուն մէջ պիտի վարէ յարձակողականը։ Լինիէվիչ զօրավարը եւ Քաուլպարս զօրավարին զինուորներուն մէկ մասը Մուգդէնի հարաւային կողմի դիրքերը պիտի պահպանեն, մինչդեռ Քաուլպարս զօրավարին զօրաբանակին մնացած մասը ճափոնական աջ թեւին վրայ պիտի յարձակի։ Կը կարծուի թէ Ռուսերը այս անգամ յաջողութեան մեծ հնարաւորութիւններ ունին։

Բեդերսպուրկ. — Ռուսսքոյէ Սլօվօ հեռագիր մը կը հրատարակէ՝ ծանուցանելով թէ Օեամա մարէշալին բանակը քառասուն հազար զինուոր առեր է՝ Նոճի զօրավարին բանակէն առնուած։ Թշնամութեանց մօտալուտ վերսկսումը կը գուշակուի, ու Չինացիները խուճապի մատնուած կը փախչին՝ պատերազմի շրջանակէն։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Երրորդ նաւաբաժինը. — Ֆրանսական կանոնները չէզոքութեան մասին. — Խաղաղականի նաւաբաժինը։

Բեդերսպուրկ 18 յուն. — Նէպոկաթով զօր-ծովակալը, որ պիտի հրամայէ Խաղաղականի երրորդ նաւաբաժին, վերջերս Լիպաւոյի մէջ այցելեց անոր նաւերը որոնց պատրաստութիւնը փութով առաջ կը տարուի։ Հին յաւելուածական փոքր Թնդանօթները կը փոխուին. նաեւ ելեկտրական լուսարձակները եւ անթել հեռագրի կայմերը. մէկ կողմէ ալ ռումբեր կը բեռցուին։

Լոնտոն. — Լրագիրներուն հաղորդուած զեկոյց մը կ՚ըսէ թէ Խաղաղականի ռուսական նաւատորմին երկար ատեն Մատակասքար կենալը սա արդիւնքը միայն պիտի ունենայ որ ճափոնական լրագիրներուն ուշադրութիւնը առաջ պիտի բերէ՝ ամբողջովին հիմնուած Թիւրիմացութեան մը վրայ։ Նոյն իսկ ոչ մէկ կերպով յայտնի չէ թէ ռուսական նաւերը Մատակասքարի սեպհական ջուրերու գօտիին մէջ կը գտնուին թէ ոչ։ Ամէն պարագայի մէջ չէզոքութեան վերաբերեալ ֆրանսական կանոնները զգալապէս կը տարբերին անգլիական կանոններէն եւ պատերազմիկներու նաւերուն կենալուն համար անգլիականէն աւելի ընդարձակ սահման մը կուտան։ Դիտել կը տրուի նաեւ թէ դէպ ի հարաւ գացած ճափոնական նաւատորմ մը երբ Սայկոնի մօտենայ, Մատակասքարի մէջ ռուսական մարտանաւերուն վայելած առանձնաշնորհները պիտի վերնան։

— Թայմզ սոյն աղբիւրէ կ՚իմանայ թէ Խաղաղականի ռուսական նաւատորմը քիչ ատենէն պիտի վերսկսի իր ուղեւորութիւնը։

ՉԻՆՈՒ ՉԷԶՈՔՈՒԹԻՒՆԸ

Մ. Նահանգները — Պ. Հէյի ծանուցագիրը. — Չինու կառավարութիւնը։

Ուաշինկթըն 18 յունուար. — Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյ, ծանուցանելով Ռուսիոյ ծանուցագրին ընդունելութիւնը Չինաց չէզոքութեան մասին, Ուաշինկթընի ռուսական դեսպան Քասինի կոմսին ուշադրութիւնը հրաւիրեց այն դժուարութեանց վրայ զորս կրնայ ունենալ պատերազմի դաշտին այնքան մօտ գտնուող երկիր մը՝ չէզոքներու յանձնառութիւնները յարգելու մասին՝ Ռուսիոյ ու Ճափոնի նման երկու զօրաւոր պատերազմիկ տէրութեանց հանդէպ։ Պ. Հէյ կ՚ըսէ թէ Ուաշինկթընի չինական դեսպանը կը ծանուցանէ որ Չին մտադիր է [illegible] գիր մը հրատարակել՝ Ռուսիոյ ամբաստանութեանց դէմ։ Պ. Հէյ իր ծանուցագրին պատճէնները զրկեր է Եւրոպա ու Ճափոն գտնուող ամերիկեան դեսպաններուն, նոյն, որպէս զի տէրութիւնները տեղեկութիւն առնեն, բայց այն յայտով ալ թէ անոնցմէ ամէնքը պիտի ուզեն օժանդակել Մ. Նահանգաց ջանքերուն, պատերազմիկներու միջեւ յարաբերութիւններ հաստատելու՝ թշնամութեանց թատրը սահմանափակելու խնդրոյն համար։ Այդ միջոցով ազդու ձեռնարկ մը խիստ անհրաժեշտ նկատուած է՝ Ռուսիոյ կողմէ քանիցս եղած երկիւղ ազդելու փորձերուն հանդէպ. նաեւ չինական հանրութեան մէջ տիրող գրգռութեան հանդէպ, ինչ որ կրնայ ամէն վայրկեան շարժումներ առաջ բերել օտարներուն դէմ։ Կը յուսացուի թէ Չին լաւ ընդունելութիւն մը պիտի ընէ Պ. Հէյի ծանուցագրին, վասն զի այդ ծանուցագիրը ո՛չ սպառնալիք կը պարունակէ եւ ոչ ալ Չինաց կառավարութեան անձեռնմխելիութիւնը վիրաւորելիք բան մը։ Կը կարծուի թէ Չին պիտի պատասխանէ որ ազդարարութիւն մը ստացած չըլլալով, կարելի չէ զինքը ամբաստանել թէ միջոցներ ձեռք չէ առած՝ Ուէյչիքիէնի ռուսական թորփիլանոյին գրաւումը արգիլելու համար։ Չինաց կառավարութիւնը պիտի վիճարկէ այն խնդրոյն վրայ թէ չինական ծովակալին համար կարելի էր կանխատեսել այդ գրաւումը. նաեւ պիտի չընդունի այն յայտարարութիւնը թէ Ուէյչիքիէնի բոլորովին զէնքերէ ազատուած էր։ Պիտի յարէ թէ Չինացիներ եթէ կը ծառայեն Ճափոնի բանակին մէջ, ատոր համար Չին չի կրնար պատասխանատու ճանչցուիլ, վասն զի եթէ երբեք չէզոք պարտաւոր է արգիլել Թշնամական առաջնորդ կազմակերպութիւնը, միւս կողմէ չի կրնար թող չտալ որ չինական քաղաքացիներ անհատաբար պատերազմի մասնակցին՝ մէկ կամ միւս բանակին մէջ։ Չին պիտի յայտարարէ նաեւ որ չինական զինուորներ մարզելու համար ճափոնական սպաներու գործածութիւնը չէզոքութեան բռնաբարում մը չի նկատուիր։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 յուն. — Բեդերսպուրկէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Նիքոլա կայսրը մասնաւոր եւ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցեր է Ալեքսիս մեծ դուքսին եւ ծովային նախարար ծովակալ Աւելանի հետ, որոշելու համար թէ Պալթիկի երրորդ նաւատորմը Ծայրագոյն Արեւելք պէտք է զրկել թէ ոչ։ Այս նաւատորմը նախորդ որոշման համաձայն ճամբայ պիտի ելլէր յունուարի վերջը։ Խորհրդակցութեան արդիւնքը բացարձակապէս գաղտնի կը մնայ։

ՎԻԷՆՆԱ. — Ցինանկ (Հնդկաստան) կը գրեն 40 մղոն դէպ ի հիւսիս չորս ճափոնական մարտանաւեր տեսնուեցան։

ԲԱՐԻԶ. — Չէզոք տէրութիւններու միջեւ կատարուած բանակցութեանց հետեւանքով որոշուեցաւ հրահանգներ տալ Բէքինի դեսպաններուն, որպէս զի Չինաց չէզոքութեան պահպանման համար պէտք եղած առաջարկութիւնները ընեն։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Ջնջուեցաւ երկու տարի առաջ հրատարակուած այն հրամանագիրը որուն համաձայն կարգ մը մարտանաւեր յանձնարարուած էին ռուսական նաւագործարաններու, եւ որոշուեցաւ այդ մարտանաւերը յանձնարարել ֆրանսական, իտալական եւ գերմանական նաւագործարաններու։

— Գերմանական կառավարութիւնը 100 անկողիննոցով շարժուն հիւանդանոց մը, մեծաքանակ վիրակապեր եւ ուրիշ պիտոյքներ նուիրեց Մանչուրիոյ ռուսական բանակին համար, եւ բժիշկներ ու հիւանդապահներ կ՚ուզէ զրկել պատերազմի դաշտին զանազան կողմերը։ Գերման կառավարութեան այս նուէրը մեծ գոհունակութիւն պատճառեց Ռուսիոյ մէջ։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Մինսքի նահանգին ազնուականութենէն պատուիրակութիւն մը աղերսագիր մը ներկայացուց ներքին գործերու նախարարութեան, խնդրելով որ հաւասար իրաւունքներ շնորհուին Ռուսիոյ բոլոր ազգութեանց։ Իշխան Ս. Միրսքի պատասխանեց թէ այս խնդիրը ոչ միայն նկատողութեան առնուած է արդէն, այլ եւ լուծուած։

ԼՈՆՏՈՆ. — Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ մեծ տէրութիւնները պարտաւոր ըլլալով իրենց ներկայ վիճակը անվթար պահել Չինաց մէջ, պէտք է ուշադիր ըլլան որ այդ վիճակին փոխուելու հանգամանք ունեցող որ եւ է պատճառ անհետանայ։

ԲԱՐԻԶ. — Լուպէ նախագահը Պ. Ռուվիէի յանձնեց կազմել նոր դահլիճը։ Պ. Ռուվիէ խոստացաւ իր որոշումը հաղորդել կարելի եղածին չափով։

— Հաւանաբար նոր դահլիճը պիտի կազմուի սապէս. — Պ. Պ. Ռուվիէ՝ նախարարապետ եւ ելմտական նախարար, Էթիէն՝ ներքին, Տէլքասէ՝ արտաքին, Պերթօ՝ պատերազմական, Թոմսըն՝ ծովային, Բուանքարէ՝ կրթական, Սարիէն՝ դատական, Ժ. Տիւբիւի՝ առեւտրական, Պ. Մարթէն՝ հանրային շինութեանց, Հուլց՝ գաղթային, Տէքէր Տավիօ՝ թղթատարական եւ հեռագրական։

— Պ. Շթէյն, Օրանժի երբեմնի նախագահը, հարաւային Ափրիկէ ուղեւորեցաւ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 22 յունուար. — Բորթ-Արթուրի ճափոնական զինուորներուն հրամանատար Նոճի զօրավարը հրաման առաւ երթալու Օեամա մարէշալին ընդհանուր բանակատեղը։

— Օսմ. զինուորական կցորդ գնդապետ Բէրդէվ պէյ եւ միւս զինուորական կցորդները, ճափոնցի սպաներուն հետ, այցելեցին Բորթ-Արթուրի ամրոցները։

— Ռէօթէր կ՚իմանայ թէ Անգլիոյ, Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի կառավարութիւնները միեւնոյն ընդունելութիւնը ըրեր են Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյի շրջաբերականին՝ Չինաց չէզոքութեան մասին։ Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ տէրութիւնները պարտաւոր են Չինաց մէջ իրենց ներկայ կացութեան պահպանումը ապահովել եւ միանգամայն իրենց այդ կացութիւնը խանգարելու հանգամանքը ունեցող բոլոր պատճառները անհետացնելու հոգ տանիլ։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Սախարով զօրավարը հետեւեալը կը հեռագրէ Ռուսիոյ ընդհանուր սպայակոյտին. — «Վերջերս ռուսական բանակին ճակատը՝ Հունհօ գետին վրայ, բազմաթիւ ընդհարումներ կատարուեցան, այն հետազօտութեանց հետեւանքով զորս Ճափոնները ըրին՝ ռուսական դիրքերուն վրայ տեղեկութիւն առնելու նպատակով։ Ճափոնական զօրախումբերէն շատերը քանի մը հոգի կորսնցնելէ ետքը հարկադրուեցան իրենց բանակատեղը դառնալ։ Այդ ընդհարումներուն ատեն Ռուսերէն մէկ հոգի սպաննուեցաւ եւ երկու հոգի վիրաւորուեցան։ Ռուսական կամաւոր որսորդներու զօրախումբ մը Պանիքաթունի մօտերը հետազօտութիւն կատարած ատեն, հոն հանդիպեցաւ ճափոնական զօրախումբի մը. այդ միջոցին ընդհարում մը տեղի ունեցաւ երկու կողմին միջեւ։ Ճափոններէն երեք հոգի սպաննուեցան եւ երկու հոգի գերի ինկան։ Ռուսերէն ալ երկու կամաւոր զինուորներ վիրաւորուեցան։»

ԼՈՆՏՈՆ. — Շթոսէլ զօրավարը, Նակազաքիի մէջ լրագրական թղթակցի մը հետ տեսակցելով ըսաւ. — «Երբ անձնատուր եղանք, ռազմամթերք բնաւ չկար. նաեւ թնդանօթի ռումբ ալ չէր մնացած, հետեւաբար աւելի երկար դիմադրութիւն ա՛լ կարելի չէր։»

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Քուրոբաթքին զօրավարը հեռագրեց Նիքոլա կայսեր թէ օդերուն համեմատաբար նպաստաւոր վիճակին հետեւանքով պէտք եղած ամէն միջոցները ձեռք առած է՝ ճափոնական բանակին դէմ յարձակողական մը կատարելու համար։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ. — Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը հետզհետէ երկու ծանուցագիր ուղղելով տէրութեանց, հերքեց քանի մը լրագիրներու այն տեղեկութիւնները թէ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը մտադիր եղած ըլլայ չինական նաւահանգիստ մը գրաւել՝ Չինաց չէզոքութիւնը պահպանելու եւ նաւային գործողութեանց խարիսխ մը ընելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ. — Մեծ յուզում պատճառեց այն պարագան թէ ճափոնական ջուրերը երթալիք առեւտրական յիսուն շոգենաւեր երկու միլիոն անգլիական ոսկիի ապահովագրուած են։ Անգլիական ապահովագրական ընկերութիւնները մինչեւ հիմա երեք հարիւր հազար ոսկի վնասուեցան իբրեւ պատերազմի արգիլեալ նիւթ պարունակող անգլիական առեւտրական շոգենաւերու բռնուելէն։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Հոլանտական Սուրաբէզ շոգենաւը, Թիֆլի ռուսական հիւպատոսին միջոցաւ, ծախուեցաւ Ռուսիոյ։ Այդ շոգենաւը դէպ ի Լիպաւօ ճամբայ ելաւ՝ ռուսական երրորդ նաւատորմին միանալու։

ՊԵՐԼԻՆ. — Պաշտօնապէս կը զեկուցուի թէ Ճափոնի կառավարութիւնը իր շնորհակալութիւնները ուղղած է գերման կառավարութեան, այն ուղղամիտ ընթացքին առթիւ զոր ցոյց տուին գերման իշխանութիւնները՝ Բորթ-Արթուրի անձնատուութենէն ետքը Ցինկ-Թաօ նաւահանգիստը մտած ռուս շոգենաւերուն հանդէպ։

ԲԱՐԻԶ. — Ճափոնները մտադրած են խափանել Բորթ-Արթուրի կիրճը, ներքին նաւահանգիստին ջուրը նուազեցնելով ընկղմած ռուսական նաւերը ազատելու յոյսով։

— Մուքտէնէն կը ծանուցանեն թէ մեծ գործունէութիւն մը կը տիրէ ճափոնական բանակատեղին մէջ եւ թէ ամէն ոք կը կարծէ որ Օեամա մարէշալը մտադիր է յարձակողական սկսիլ, թէ՛ օգնական զօրք եւ թէ ռազմամթերք ստացած ըլլալով։

— Բեդերսպուրկէն կը ծանուցուի թէ վայրկենէ վայրկեան Բօլէտոյի մէջ Ռուսերու եւ Ճափոններու ընդհարում մը կը սպասուի։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ԵՒ ՈՂՈՂՈՒՄ

ԱԹԷՆՔ, 22 հոկտ. — Թէսալիոյ մէջ քանի անգամ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուելով, գիւղաքաղաք մը ամբողջ կործանեցաւ. մէկ քանի հոգի մեռան կամ վիրաւորուեցան։

— Վերջին օրերս տեղացած յորդառատ անձրեւներէն Յունաստանի զանազան կողմերը կարեւոր վնասներ պատահեցան. մանաւանդ Սպարտայի մէջ գետակները յորդելով շատ տեղեր հաղորդակցութիւնները ընդհատուեցան։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Դահլիճին հրաժարականը. — Պ. Լուպէ եւ դահլիճը. — Պ. Քոմպի նամակը. — Հրաժարականին շարժառիթները։

Բարիզ, 18 յունուար. — Նախարարները, երէկ ժամը տասնըմէկին, Էլիզէ գացին։ Իրենց հրաժարականը տալէ առաջ, քանի մը վայրկեան գումարուեցան դատական նախարարին կողմէ ստորագրուելու համար դատական փոփոխութիւն մը։ Նախարարապետ Պ. Քոմպ նախագահ Պ. Լուպէի յանձնեց դահլիճին անդամներուն հաւաքական հրաժարագիրը։ Նախագահը ընդունեց նախարարներուն հրաժարականը եւ խնդրեց անոնցմէ ընթացիկ գործերուն նայիլ մինչեւ որ յաջորդներ ընտրուին։ Պ. Լուպէէ հրաժեշտ առնելով՝ նախարարները իրենց յարգալից զգացումները յայտնեցին, որոնք հետզհետէ աւելցած էին երկու քառորդէ աւելի տարուան աշխատակցութեամբ մը։ Նոյնպէս իրենց անկեղծ ցաւակցութիւնը յայտնեցին, Պ. Լուպէի մօրը մահուան առթիւ։ Նախագահը շնորհակալութիւն յայտնեց յուզուած, Յետոյ նախարարները մեկնեցան։ Պ. Քոմպ սա անձնական նամակն ալ ուղղած է նախարարներու հաւաքական հրաժարագրին հետ։

«Հանրապետութեան Պարոն Նախագահ,

«Պատիւ ունիմ նախարարապետութեան պաշտօնէն հրաժարականս մատուցանելու ձեզի՝ պաշտօնակիցներուս հետ։ Խորունկ ցաւ մը կը զգամ՝ քաղաքական եւ ընկերական բարենորոգմանց ծրագիրը իրականացնելու գործին ետ կենալուս համար, որոնք ամէն պարագայի մէջ, Խորհրդարանէն հանրապետական մեծամասնութեան բացայայտ հաւանութեան արժանացած են։ Բայց այդ մեծամասնութեան թիւը, ինչպէս կ՚երեւայ երէկուան վերջին քուէարկութենէն, թոյլ չի տար ինծի յուսալու թէ պիտի կրնամ յաջողութեամբ գլուխ հանել այդ ծրագիրը։ Տասնըութը ամիսէ ի վեր նեղը դրուած է զիս անհամար փոխարարութիւններու եւ կղերական կամ ազգայնական առնչութեանց միութեան մը։ Այդ փոփոխութիւնները, յարատեւօրէն առաջնորդուած առնչութիւններէ, ամէն ինչ ըրին՝ ձախակողմեաններուն կազմած ժողովրդական հատուածը կոտրատելու եւ մեծամասնութիւնը փշուր փշուր ընելու համար։ Ու յաջողեցան ալ մասամբ, միջոցներով ճարտարօրէն պատրաստուած համբաւաւոր հարցապնդում մը, քիչ մնաց որ քուէարկել չտային կրօնականներուն կողմէ տրուած ուսուցումը ջնջելու մասին առաջարկուած օրինագիծը։ Անոնց շնորհիւ է որ այրերէ եւ կիներէ բաղկացած 385 ուսուցչական միաբանութիւններ ազատեցան քայքայումէ։ Անկէ ի վեր ո՛չ մէկ բան խնայեցին՝ ձախակողմեաններու միութիւնը քանդելու եւ առաջադիմական հանրապետականներուն թիւը աւելցնելու համար։ Անոնց ներքեւ ներքին դէմ պայքարեցայ քայլ առ քայլ, առանց խուսափելու ու ակարութեան։ Եթէ երբեք զգացումներուս միայն խորհրդակցէի, առաւել ինքզինքս տրամադրելի պիտի զգայի պայքարելու, վասն զի ըլլալով որ իմ հետս պիտի ունենամ հանրապետական Ֆրանսան, հակառակ կարգ մը անձնական թեւակցութիւններու մեծամասնութեան կարգերուն մէջ։ Բայց խելքս ըմբռնեց թէ փոքրամասնութիւն մը կրնայ ունենալ մէկ վայրկեանէն միւսը, ու եւ է խարխլող դատական միջադէպի մը առթիւ, որ առնչութիւն չունէր կառավարութեան արտաքին քաղաքականութեան հետ։ Կրնար ըլլալ որ այդ քաղաքականութիւնն ալ վտանգէր ատեն։ Ուստի պարտաւոր եմ քաշուելու յաջորդ օրն իսկ այն քուէարկութեան, որ հանդիսաւորապէս անձամբ մեր ալ նուիրագործած է իմ նախագահութեանս քաղաքականութիւնը եւ ծրագիրը։ Ո՛րքան ալ փոքր ըլլայ մեծամասնութիւնը Խորհրդարանին մէջ, դարձեալ ֆրանսական երկրին կամքը կը ներկայացնէ կանոնադրութեամբ։ Իր որոշումները պարտին օրէնք ըլլալ վաղուան կառավարութեան, ինչ որ ալ ըլլայ, ինչպէս օրէնք էին եւ էին իմ կառավարութեանս համար։ Ի՛նչ յոյսով ալ վստահութեամբ ալ պարծի կղերական եւ ազգայնական կուսակցութիւնը՝ իր ապագային համար, ձախակողմեան խումբերուն միութեան վրայ հաւատք ունիմ, մասնաւոր ռազմագրութեան, ընկերական յառաջդիմութեան եւ ժողովրդային մերձեցման գործը շարունակելու համար, զոր կիրարկեց մեր նախարարութիւնը, ինքզինքնին հետ համերաշխ։ Միեւնոյն ատեն հաւատք ունիմ ֆրանսական երկրին վրայ, մեծամասնութեան ուժ տալու համար արդի ազդու պարագաներուն մէջ։ Ձեր բարեացակամութիւնը, պարոն Նախագահ, միշտ անպակաս եղած է նախարարութեան համար։ Յանուն իմ եւ իմ պաշտօնակիցներուս, շնորհակալութիւն կը յայտնեմ, Հաճեցէք, պարոն Նախագահ, ընդունիլ մեր երախտագիտութեան եւ անձնուիրութեան յարգալից հաւաստին։

Է. Քոմպ»

ԱՆԳԼԻԱ

Պ. Բէմպէլ Պէնըրմէնի ճառը. — Պ. Պալֆուր մեղադրուած. — Լրագիրներուն կարծիքը։

Լոնտոն, 18 յուն. — Սըր Հէնրի Բէմպէլ Պէնըրմէն, երէկ իրիկուն, մեծ բանախօսութիւն մը արտասանեց Սթիրլինկի մէջ՝ Սկովտիա։ Ազատական կուսակցութեան պետը իր ճառին մեծ մասին մէջ պատասխանեց Պ. Պալֆուրի վերջերս խօսած ճառին։ Բանախօսը մեղադրեց Պ. Պալֆուրը՝ անոր մէջ լեզու մը գործածելուն համար։ Ըսաւ թէ տասերկու տարիէ ի վեր, Մեծն-Բրիտանիա շատ վնասուած է արկածախնդիր եւ հարիւրամոլ քաղաքականութեան մը երեսէն։ Ամէն տարի սպառազինութեանց համար ծախսուած գումարները մէկ միլիառ երկու հարիւր յիսուն միլիոն ֆրանք աւելցած են 1890էն ի վեր։ Անոնք մասամբ մը ճարտարագործական եւ ելմտական աղէտի մը պատճառ կ՚ըլլան։ Այս քաղաքականութիւնն է որ առաջ բերած է այն կարգ մը ճարտարագործական տագնապները, որոնք Անգլիոյ զանազան մասերուն մէջ կը տիրեն։ Սըր Հ. Բէմպէլ Պէնըրմէն հաւաստեց թէ ազատական նախարարութիւնը պաշտօնի գլուխ անցած պէս, պարտի բարեկամական յարաբերութիւններ մշակել եւրոպական եւ ասիական տէրութեանց հետ։ Այդ համաձայնութիւնը առաջքը պիտի առնէ սպառազինութեանց ծախքերուն։ Ազատական լրագիրները համամտութիւն կը յայտնեն այս յայտարարութեանց մասին, եւ մեծ կարեւորութիւն կուտան Պ. Պէնըրմէնի ճառին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Սուրիոյ նահանգին տէֆթէրտար անուանուեցաւ Գոնիայի նահանգին նախորդ տէֆթէրտար Ալի Րիզա էֆ.։

— Աքեայի գաւառին հաշուակալ անուանուեցաւ Սուրիոյ նահանգին նախորդ [illegible] Զէքի Սըէր էֆ.։

— Իւլայի առաջին ատեան տրուեցաւ Հաշուակալութեան Ատեանին անդամ Ահմէտ էֆ.ի։ Իւլայի երկրորդ ատեան՝ մաքսային վերահսկողութեան «աէլկէ» դիւանին միւմէյիզ Համտի էֆ.ի եւ քաղաքապետութեան Խորհուրդին դիւանին պետ Րէզա էֆ.ի ու առաջին միւմէյիզ Արիֆ Հիքմէթ պէյի, Միւթէմայիզի ատեան՝ Այտընի նահանգին կրթական Տնօրէն Իսմայիլ Նուրի պէյի եւ Լիվը-բալի օսմ. պաշտօնակալ հիւպատոս Ահմէտ Կուրշիտ պէյի։

— Տէքէտաղի մաքսատան Տնօրէն անուանուեցաւ Սէլանիկի նախկին մաքսատան Տնօրէն Ղալիպ պէյ, որուն յաջորդեց Կ. Պոլսոյ մաքսատան ուղեւորներու սրահին տնօրէն Հաճի Աթիֆ պէյ։ Անոր ալ յաջորդեց Գօզլուի մաքսատան Տնօրէն Արիֆ պէյ։ Եաֆայի մաքսատան Տնօրէն անուանուեցաւ նոյն մաքսատան առաջին քարտուղար Լէպիպ էֆ.։

— Ականակուռ Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ զինուորական քննիչ յանձնաժողովին անդամ միրլիվա Թահիր փաշայի. Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Տրապիզոնի նահանգին կեդրոնական [illegible] Ահմէտ Սէլամի էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Մէջրինի հաշուակալ Մուսթաֆա Հիւսնի պէյի։

— Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ Թէզգեաթ Շէրիֆ Ժողովին առաջին քարտուղար Ճէմիլ պէյի կնոջը եւ աղջկանը։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց հինգ հազար ղրուշ տալ՝ Պրուսայի նահանգին Միխալըճ եւ Քիրմասթի գաւառակներուն մէջ ողողումէ վնասուած կարօտ ժողովուրդին հաց, ածուխ եւ այլն բաշխելու համար։

ԱՆԳԼԻՈՅ Էտուարտ Թագաւորին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, երէկ առտու, Անգլիոյ դեսպանատան մատուռին մէջ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան եւ յետոյ շնորհաւորական ընդունելութիւններ տեղի ունեցան։

— Օսմ. պահակնաւը, դեսպանատան պահակները եւ անգլիական բոլոր շոգենաւերը, երէկ, դրօշներով զարդարուած էին։

— Կայս. կառավարութեան կողմէ մասնաւոր պաշտօնատարներ Անգլիոյ դեսպանատունը երթալով, շնորհաւորական այցելութիւն տուին գործակատար Պ. Թաունլէի։

ՕՍՔԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐԸ. — Վեհ. Սուլթանը հեռագիր մը ուղղելով Շուէտ-Նորվէկիոյ Օսքար Թագաւորին, շնորհաւորեց անոր ծննդեան տարեդարձը։

— Շաբաթ օրը Շուէտ-Նորվէկիոյ դեսպանատան մէջ շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուեցան։

— Կայս. Պալատան կողմէ Խարիճիէ արարողապետ Ղալիպ պէյ եւ Բ. Դրան կողմէ ալ Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց նախարարութեան թարգմանները, Շուէտ-Նորվէկիոյ դեսպանատունը երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին խորհ. դատաւոր Պ. Մորթէնի որ դեսպանին բացակայութեանը միջոցին գործակատարի պաշտօն կը վարէ։

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ. — Արքունի Փողերանոցը Օսմ. Պանքան գտնուած ձոյլ արծաթներէն, հարիւր յիսուն հազար ղրուշի երկուքնոց ու քառասնոց մանր դրամ պատրաստեց եւ Օսմ. Պանքան ղրկեց։

— [illegible] պաշտօնարանը գրեց պէտք եղած տեղը, որպէս զի հրապարակին վրայ մանր դրամի նուազութենէն առաջ եկած դժուարութիւնները անհետացնելու մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուին։

ՓԱՅՏ ԵՒ ԱԾՈՒԽ. — Ելմտական ներկայ տարուան առաջին վեցամսեային Էտիրնէէն, Սիլիվրիէն, Իզմիթէն, Պրուսայէն, Միդիլլիէն, Գարթալէն, Գասթամոնիէն, Իզմիրէն եւ Այնէրօզէն, պաշտօնական տեղեկագրի մը համաձայն, Կ. Պոլիս բերուեցան 55,492,172 օխա ածուխ եւ 494,652 չէքի փայտ։

ԿԱՐՄԻՐ ԾՈՎԻ ՄԷՋ ՆԱՒԱՐԱՆ. —

կայս. Իրատէ մը հրամայեց աւելի ընդարձակել Բամարան կղզին նաւարանը, հարկ եղած մեքենաները ղրկելով։ Պէտք եղած թիւով նաւային սպաներ եւ զինուորներ ալ որոշուած են, որոնք քանի մը օրէն Կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլեն։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութիւնը յարմար դատեց գնել վեց շոգենաւեր զորս աճուրդի դրած են Կ. Պոլսոյ շոգենաւային օտար Ընկերութիւնները։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԻ նոր կանոնագրին զանազան յօդուածներուն կիրառմանը մասին կազմուած յանձնաժողովին պիտի մասնակցին նաեւ մաքսային վարչութենէն երկու պաշտօնեաներ։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ՊԱՅՈՒՍԱԿՆԵՐԸ.— Որոշուեցաւ պայմանագրութիւն մը կնքել Թղթատարական եւ Հեռագրական վարչութեան եւ Լոյտի շոգենաւային Ընկերութեան միջեւ, որով այդ Ընկերութիւնը օսմ. թղթատարական պայուսակները պիտի փոխադրէ՝ պայմանով որ Ընկերութեան հեռագիրները ձրիաբար ղրկուին։ Որոշուեցաւ նաեւ քննութիւն կատարել թէ մինչեւ հիմա այդ դրութեան գործադրութենէն ի՛նչ արդիւնք գոյացած է, որպէս զի ջնջուին պայմանագրութիւնները այն Ընկերութեանց հետ, որոնցմէ օգուտ մը ձեռք չի բերուիր։

ՊԷՐՈՒԹԻ ոստիկան-զինուորներու նախորդ հրամանատար Հաքքի Իպրահիմ փաշա որ ժամանակէ մը ի վեր Կ. Պոլիս կը գտնուէր օդափոխութեան համար, անցեալ օրը մեռաւ։

ԲԵՐԴԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ.— Եգիպտոսէն առաջ ի բացակայութեան ցմահական բերդարգելութեան դատապարտուած կայս. բժշկական վարժարանին ուսանողներէն Ալի պէյ Մուսթաֆա, որ Ատանա աքսորուած ըլլալով, այդ տեղէն Պուլկարիա փախած էր։ Այդ անձը նաեւ դատապարտուեցաւ քաղաքային իրաւունքներէ զրկուելու եւ ստացուածքներուն գրաւմանը։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՄԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ. — Կ. Պոլսոյ ամբաստանիչ ատեանը ձերբակալման հրամանագիրներ տուած է սա անձերուն նկատմամբ. — Արգուման էֆ. որ Աթէնքի օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյի ատենադպրութիւնը կեղծած, խարդախութիւն ըրած եւ Իտալիա փախած է։ Կայս. բժշկական վարժարանին քաղաքային ճիւղին հինգերորդ դասարանէն Թահսին Մունիֆ որ նախ՝ Ատանա եւ ապա Թարսուս երթալով կալուածներուն մէկ մասը վաճառելէ ետքը Եւրոպա փախած եւ թշնամական ու խռովարարական հրատարակութեանց ձեռնարկած է։ Ապտիւլլահ Ճէվտէթ որ թշնամական հրատարակութիւններ ըրած է եւ խռովարարներու խմբին կը պատկանի։ Այդ անձերը իբրեւ «ֆիրարի» ամբաստանուած են եւ եղեռնական ատեանին առջեւ պիտի դատուին։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախաքննութիւնը, կ'ըսէ Իգդամ, Վանայ եւ Պիթլիսի նահանգաց դատական քննիչին մէկ տեղեկագրին վրայ, որոշեց դատաստանի ենթարկել Շիրվան գաւառակին Նահիյէ եւ Նախնական դատարանին նախագահ Գասըմ Պէքիր էֆ.՝ մարդ բանտարկելու եւ արձակելու գործողութեանց մէջ զեղծումներ գործած ըլլալուն համար։

ՎԱՆԱՅ քաղաքին մէջ, անցեալ չորեքշաբթի, քոլերայէ երեք դէպք եւ երեք մահ պատահեր են. իսկ հինգշաբթի օրը՝ երկու դէպք։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ.— Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակին լրագիրը, երկրագործութեան զարգացման եւ դրամ շահելու իբրեւ միջոց, կ'առաջարկէ որ դրամատէրները արմտիքի մթերանոցներ հաստատեն։ Հողագործները այդ մթերանոցներուն մէջ պահեն իրենց բերքերը՝ փոխառութիւն մը ընելու համար, փոխանակ ստիպուելու հունձքէն ետք զանոնք աժան ծախելու եւ կամ վաշխառուներէն ծանր տոկոսով դրամ փոխ առնելու։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ դեսպանները, չորեքշաբթի օրը, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ նահանգին Կիւլ Անպէր գաւառակին մէջ մէկ չորեքշաբթուան միջոցին քոլերայէ վեց հոգի բռնուելով հինգը մեռեր են։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ նահանգները գտնուող կայս. զինուորներուն համար Սելանիկ ղրկուեցան 4000 ձեռք հագուստ, 4000 վերարկու եւ ուրիշ զանազան զգեստեղէններ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութեան խորհրդական Սենեակին Տնօրէն Լեւոն էֆ. Տէմիրճիպաշեան որ Բարիզ գացած էր՝ ֆրանսական կառավարութեան հանգստեան թոշակի սնտուկներուն կանոնագրութիւնները ուսումնասիրելու, Կ. Պոլիս դարձաւ։ Լեւոն էֆ. ծրագիր մը պիտի պատրաստէ՝ Հանրային Պարտքի վարչութեան մէջ ալ հանգստեան թոշակի սնտուկ մը հաստատելու համար։

ՓՈԹՈՐԻԿԸ.— Սեւ ծովի մէջ Էրէյլիի եւ Զօնկուլտաքի առջեւ պատահած նաւային արկածներուն վրայ նոր մանրամասնութիւններ առնուած են։ Մախսուսէի Ղարա շոգենաւը որ խրած էր, ուրբաթ գիշեր ազատուեցաւ։ Ղարա շոգենաւը երէկ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց եւ քննութիւն կատարուելով հաստատուեցաւ թէ վնասուած չէ։ Կէմիսիս անուն առագաստանաւը Էրէյլի գացած ատեն ընկղմելով երեք նաւաստիներ խեղդուեցան։ Ուրիշ երկու առագաստանաւեր ալ ընկղմելով մէկին միայն նաւաստիները ազատուեր են։

—Լոյտի Քալիպսօ շոգենաւը ազատելու համար Էրէյլի գացող նոյն Ընկերութեան քննիչը, որ Կ. Պոլիս դարձած է, յայտարարեց թէ փոթորիկին գործած աւերները անհաւատալի սաստկութեամբ մը կը պարզուին։ Բազմաթիւ նաւեր խորտակուած կամ հոս ու հոն ցամաք ինկած են, այսուհանդերձ մարդու կորուստը այնքան շատ չէ։ Էրէյլիի առջեւ եօթը հոգի խեղդուած են եւ բաց ծովը ալ՝ երեք։ Քալիպսօ շոգենաւը թերեւս կարելի է ազատել, սակայն մեծ վնասի ենթարկուած է։

—Լոյտի քննիչը կ'ըսէ թէ փոթորկին պատճառած ընդհանուր վնասը 7–10 միլիոն ֆր. է, որուն երեք միլիոնը միայն ապահովագրական Ընկերութեանց կը պատկանի։

—Բէֆկէնի մօտ ալ երկու առագաստանաւեր ընկղմեր են, սակայն նաւաստիներուն նկատմամբ տակաւին տեղեկութիւն չկայ։

—Իզմիրէն կը գրեն թէ Քլազոմէնի մաքսատնային մօտերը, փոթորկին առեն, ընկղմեր է խաղողով բեռցած նաւ մը։

—Մուտանիայէն առնուած լուրերու նայելով, անցեալ շաբթու նոյն կողմերը մէկ թիզ բարձրութեամբ ձիւն տեղացեր եւ ամէն կողմ սառեր է։ Յուսալի է որ ձմեռուան այս խստութենէն ոչնչանան այն որդերը որոնք մէկ քանի տարիներէ ի վեր կը վնասեն ձիթենիներուն։

—Սէլանիկէն կը գրեն թէ անցեալ երեքշաբթի գիշեր բաւական հովէ մը եւ սաստիկ ցուրտէ ետքը ձիւն տեղացեր է՝ հինգ սանթիմէթր բարձրութեամբ, սակայն յետոյ անձրեւելով ձիւները հալեր են։ Լեռները մարդիկ սառած են ցուրտին սաստկութենէն։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ Ատեանը չորեքշաբթի օրը մահուան դատապարտեց Ահմէտ եւ Մէհմէտ անուն անձերը, որոնք Կէյպզէի Շէյմէլաթին գիւղին մէջ, անցեալ յուլիս 31ին, Էմինէ եւ Զէյնէպ անուն տասնըմէկական տարեկան երկու աղջիկներ սպաններ են, անոնց պատիւը բռնաբարելէ ետքը։

—Եղեռնադատ Ատեանը չորեքշաբթի օրը դատեց Սկիւտարի Նախնական դատարանին վճռագիրներու գործադրութեան դիւանին օգնականներէն Իզզէթ էֆ.՝ եւ քարտուղար Ահմէտ էֆ.։ Ասոնք ամբաստանուած էին թէ պարտքի տէրերու կողմէ իրենց պարտքերուն առ հաշիւ բերուած գումարները չեն յանձնած արկղին։ Ասոնցմէ Իզզէթ էֆ.ի պարտքը հաստատուելով, դատապարտուեցաւ վեց ամսուան բանտարկութեան, մէկ տարուան պաշտօնազրկութեան, երեք ոսկի տուգանքի եւ իւրացուցած գումարներուն հատուցման։ Ահմէտ էֆ.ի մասնակցութիւնը չհաստատուելով, անպարտ արձակուեցաւ։

ՁՈՒԿՆԵՐԸ. — Քանի մը օրուան բաւական փոթորիկը տակնուվրայ ըրած ըլլալով Վոսփորի հոսանքները, երէկ զանազան տեսակէ մեծաքանակ ձուկեր ջուրին երեսը ելած էին՝ կէս մեռած վիճակի մէջ։ Ձկնորսները եւ ժողովուրդը բաւական ձուկ հաւաքեցին։

ՀՐԴԵՀ.— Շաբաթ գիշեր ժամ 3 ու կէսին Սկիւտար Պզլըլ Աղասը Թաղը, Ճամիծ խանի յարդանոցէն հրդեհ ծագելով, կէսը այրեցաւ։

ՊՈԼՍՈՅ Պալ-գըտ Թաղին մէջ Սապունճը խանի սենեակներէն մէկին առաստաղը, անցեալ գիշեր փլաւ։ Այտնէկցի Հասան տակը մնալով վիրաւորուեցաւ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ առաւօտ ներկայ գտնուեցաւ մայր եկեղեցւոյ արարողութեանց եւ քարոզեց։ Ցերեկը Բերա՝ իր բնակարանը վերադարձաւ, ուր գրասենեակի աշխատութիւններով զբաղեցաւ։

—Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորական հեռագիրներ կը հասնին հետզհետէ գաւառներու կուսակալներէն եւ առաջնորդներէն։ Իսկ շնորհաւորական քարտեր ղրկած են ֆրանսական ընդհ. հիւպատոս Պ. Ռուէ եւ դեսպանատան խորհրդական Մ. Պոբաթ. Հոլանտայի դեսպանատան Ա. Թարգման Պ. Կարապետեան, Քրէտի Լիոնէի անօրէն Պ. Պլանշէ եւ փոխ անօրէն Պ. Կէրթան, Սուրիոյ կաթոլիկներու Պատր. փոխ. Տ. Կապրիէլ Թաքիր։

Երուսաղէմի Յունաց նախորդ Պատրիարք Տ. Նիկոդիմոս, Հալէպէն շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղած է Ս. Պատրիարք Հօր։

—Երուսաղէմէն հասած տեղեկութեանց նայելով, այդ տօները մեծ հանդիսաւորութեամբ կատարուեր են։ Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքը, հակառակ իր ծերութեան, կրցեր է նախագահել եկեղեցական արարողութեանց Դաւիթ մարգարէի տօնին օրը, որ միանգամայն Աթոռին տօնախմբութիւնն է։ Եկեղեցական արարողութիւնները հանդիսաւորապէս կատարուեր են եւ Ն. Սրբազնութիւնը կէս ժամու չափ քարոզեր է [illegible] տօներու կարեւորութեան եւ նշանակութեան վրայ։ Ապա եպիսկոպոսներ եւ վարդապետներ Պատրիարքարանի դահլիճին մէջ շնորհաւորութեան եւ Աջահամբոյրի գացեր են։ Ն. Սրբազնութեան առողջական վիճակը գոհացուցիչ ըլլալով, իւրաքանչիւր միաբանի եւ ուխտաւորի նկատմամբ շատ զուարթ երեւոյթ մը ցոյց տուեր եւ անոնց մաղթանքներէն խորապէս զգածուեր է։ Որդւոց Որոտման տօնին օրը Ն. Ամենապատուութիւնը փափաք ունեցեր է պատարագելու, սակայն Միաբանութեան կողմէ դիմում ըլլալով, խնդրուեր է իրմէ յետաձգել իր այս մտադրութիւնը, քանի որ ներկայ ձմրան եղանակին մէջ ցրտառութիւնը եւ յոգնութիւնը կրնան վնասել իր առողջական վիճակին, ուստի նոյն օրը պատարագեր է Տ. Մաղաքիա եպիսկ. Տէրունեան, եւ օրուան արարողութիւնը անոր վայելուչ հանդիսաւորութեամբ տեղի ունենալով, Տ. Յարութիւն Սրբազան կէս ժամու չափ քարոզ խօսեր է Թուրքերէն լեզուով. եւ Ս. Յակոբեանց միաբանութեան դարերէ ի վեր Օսմանեան Պետութեան շնորհած եւ հովանաւորութեան արժանացած ըլլալով, իր գոյութիւնը եւ առանձնաշնորհումները պահպանած ըլլալը յիշեր եւ ջերմագին մաղթանքներ ըրեր է Օսմանեան Պետութեան անսասան պահպանման եւ Վեհ. Կայսեր թանկագին կենաց համար։ Մաղթանքներ ըրեր է նաեւ նախարարներուն եւ Երուսաղէմի կառավարիչին համար։ Բոլոր ներկաները ձայնակցեր են այս մաղթանքներուն «ամէններով»։

—Մայր Աթոռոյ ի նպաստ, հոգելոյս Տ. Մակար կաթողիկոսի օրով Պոլսոյ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ գանձանակներ հաստատուած էին։ Էջմիածնայ ներկայ անձուկ վիճակին պատճառաւ, Ծննդեան տօնին մայր եկեղեցւոյ մէջ, ինչպէս նաեւ Պոլսոյ մէկ քանի եկեղեցիներու մէջ շրջաբերուելով այդ գանձանակը եւ քարոզիչներուն կողմէ յորդորներ ուղղուելով ժողովուրդին որ իրենց նուէրը չզլանան, բաւական նպաստ գոյացած է, եւ պիտի ղրկուի Պատրիարքին միջոցաւ Թիֆլիզ՝ Ս. Հայրապետին։ Ն. Ս. Օծութիւնը նոյն նպատակաւ նպաստ կ'ընդունի Ս. Էջմիածնի համար, որ կալուածներու գրաւումէն վեր, այսպիսի նպաստներով կը հոգայ իր պէտքերը։

—Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը իր Աթոռը վերադառնալէն՝ ձեռնարկեր է ներքին կանոնագրի մը խմբագրութեան եւ միաբանական ժողով գումարելով իր նախագահութեամբ, խորհրդակցութիւններ կատարուեր են եւ վանքին մատակարարական աշխատութիւնները չորս մասի բաժնուելով, քուէարկութեամբ ալ տեսուչներ ընտրուած են, որոշուելով մատակարարութեան համար Տ. Վաղարշակ Վ., շինութեան համար Տ. Հրանտ Վ. Կարոեան, վարժականութեան համար Տ. Ղեւոնդ Վ. Թաւրսրգեան, ագարակի համար Տ. Մկրտիչ Վ. Թապագեան։ Այս չորս տեսուչները համախորհուրդ պիտի գործեն վանական վարչութեան անունով։

—Թիֆլիզէն Պատրիարքարան հասած նամակներ կը հաղորդեն թէ ամենայն Հայոց Ս. Հայրապետին առողջական վիճակը բարւոքած է։ Ն. Ս. Օծութիւնը արժանավայել ընդունելութիւն գտեր է Թիֆլիզի մէջ պետական պաշտօնատարներու եւ ազգայնոց կողմէ։ Ս. Հայրապետը հետզհետէ կը կազդուրուի եւ յուսալի է որ ի մօտոյ վերստանայ իր առողջութիւնը։

—Հապէշիստանի Հայոց հոգեւոր հովիւ Տ. Մկրտիչ քհն. Զիլըճեան, Աղեքսանդրիայէն ճամբայ ելած է, իր պատրիարքական պաշտօնագիրներովը մեկնելու։

—Իզմիրէն կը հաղորդեն թէ Կաղանդին օրը, եկեղեցական արարողութիւններէն վերջը, քահանայից դասը, եկեղեցական պաշտօնեաներու ընկերակցութեամբ, փութացեր է շնորհաւորել Ս. Առաջնորդը, որ մէկ մէկ Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցի Օրացոյց նուիրեր է։ Ամբողջ օրը Դուրեան Սրբազան՝ ընդունեց է թէ՛ պաշտօնական եւ թէ անպաշտօն անձերու շնորհաւորութիւնները։ Կիրակի օր, պատարագի առեն Տ. Եղիշէ Սրբազան պերճօրէն խօսեր է Ամանորի վրայ, բացատրելով թէ ի՛նչպէս պէտք է ըմբռնել ժամանակին յարգը, կեանքի ամէն ժամանակամիջոցներուն, եւ վերջացուցեր է քարոզը, յորդորելով հաւատացեալները թէ հոգեկան եւ թէ մարդասիրական պարտականութեանց մէջ չթերանալ։ Կիրակի կէս օրէն վերջ, Հռիփսիմեանց վարժարանի ընդարձակ սրահին մէջ տեղի ունեցեր է Մանկապարտէզի երկսեռ սաներու Ամանորի հանդէսը, որուն կը նախագահէր Ս. Առաջնորդը։

—Տրապիզոնի առաջնորդական ընտրութիւնը կատարել տալու Տ. Արիստակէս Վրդ. Խաչատուրեան Խնուսի առաջն. փոխանորդ նշանակուած է, իսկ Խնուսի առաջն. փոխանորդ Տ. Միհրդատ Վրդ. Կարնոյ ազգ. վարժարանաց տեսչութեան կոչուած է։

—Պատրիարքարանէ հեռագրաւ հրաման տրուեցաւ Փիլիպէի Տ. Յովհաննէս քհնյ.ին՝ անմիջապէս Պուրկազ մեկնիլ։

—Տ. Դաւիթ քհնյ. Գանտիայէն ճամբայ ելեր է Աթէնք երթալու համար, իսկ Տ. Գէորգ քհնյ. Հիւրմիւզեան Ռոտոսէն անցեր է Գանտիա։

—Կեսարիոյ Պալըքեսի գիւղը քահանայ մը ղրկուեր է տեղւոյն ժողովրդեան հոգեւոր մխիթարութեան համար։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ տարեգլխոյ առթիւ Հիւանդանոցիս մէջ սպրդուած հանգուցեալներուն համար հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են ձեռամբ տիկնոց պատուարժան խնամակալութեան. — Տիկին Ս. Թոփճեան 216, Տիկին Թագուհի Գարամանեան 216, Տկն. Տիրան Կիւմիւշկերտեան 164, Տկն. Մաննիկ Էվրենեան 120, Տկն. Ա. Սեւվիչեան 120, Տկն. Արտաշէս Հիւրմիւզ 108, Տկն. Պետրոս Խորասանճեան 108, Տկն. Զարեհ Տիլպէր 108, Տկն. Ն. Սեֆերեան 108, Տկն. Ա. Գարամանեան 108, Տկն. Ց. Ասլանեան 108, բարեկամ տիկին մը 108, Տկն. Մինէ Գարամանեան 40, Տկն. Մէօհրիպէ Սեֆերեան 40, Պ. Հրանդ Զօֆուրեան 40, Տ. Գէորգ Եւրեցեան Ս. Եպիսկոպոսեան 4 հատ ժամացոյց, Աղիգեան էֆ. (գոհարավաճառ) 2) կտոր զանազան առարկայք ոսկեայ եւ արծաթեայ, Արտաշէս էֆ. Ֆնտգլեան 20 կտոր ընտիր խաղալիկներ, Մաթէօսեան գրատուն 2 օրինակ գաղղ-հայ. բառարան (Ոսկեան) 3 հատ գեղեցիկ կազմեր եւ 3 մատիտ, Պոլէնց գրատուն, 1 օրինակ բառարան գաղղ-հայ (Ոսկեան), 2 օրինակ Երախայրիք, Նշան էֆ. Զօհրապ, 23 կտոր խաղալիկներ Տիկին Ա. Գարամանեան, բոլոր որբոց համար առատ շաքար։

—Ի Կարին հանգուցեալ Տիկին Մարիամ Զ. Աղամեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս. — Թագէոս էֆ. Հանէսեան 120, Դանիէլ էֆ. Հանէսեան 108, Յովհաննէս էֆ. Թ. Հանէսեան 60, Գաբրիէլ էֆ. Ս. Իսրայէլեան 54 ղշ.։

Այսօրուան Հեռագիրներ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲԱՐԻԶ. 22 յուն. — Զինուորական շրջանակներու մէջ տիրապէս կը նկատուի թէ Մանչուրիոյ մէջ Ռուսերու եւ Ճափոններու միջեւ տեղի ունենալիք յառաջիկայ ճակատամարտը Օեամա մարէշալէն աւելի Քուրոփաթքին զօրավարին համար յաջողութեան հնարաւորութիւններ կ'ընծայէ եւ թէ ձախողում մը Ճափոններուն նկատմամբ աւելի ծանր հետեւանքներ պիտի ունենայ քան թէ Ռուսերուն։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թօքիօյէն կը հեռագրեն թէ Ճափոնի մէջ բաւական գրգռութիւն մը կայ Ֆրանսայի դէմ, որ կ'ամբաստանուի թէ ռուսական նաւատորմիղին գործառնութիւնները կը դիւրացնէ, չէզոքութեան կանոններուն հակառակ։

(Միւս հեռագիրները արդէն հրատարակած ենք այսօրուան Գիշերային Հեռագիրներու բաժնին մէջ։)

ԲԱՐԻԶ.— Լուպէ Նախագահը որոշեց Պ. Ռուվիէի յանձնել նոր նախարարութեան կազմութիւնը։ Պ. Ռուվիէ ընդունեց։ Բանակցութիւնները սկսան, բայց վաղուընէ առաջ յուսալի չէ նոր նախարարութեան կազմութիւնը։ Դահլիճին նոր անդամներուն մէջ պիտի գտնուին «Հանրապետական Միութեան» կողմէ Պ. Էթիէն, «Ձախակողմի Արմատականներէն» Պ. Սարրիէն եւ «Ընկերվարական Արմատականներէն» Պ. Պիէնվը եւ Մարթէն։ Պ. Ժան Տիւպիւի ալ պիտի անդամակցի, նաեւ արմատական ազգայնական կուսակցութենէն Պ. Հոլց որ մասնագէտ է գաղթային խնդիրներու համար։ Այս վերջնոյն անուանումը զիջողութիւն մը պիտի ըլլայ ազգայնական կուսակցութեան։

—Նոր նախարարութեան կազմութեան բանակցութիւնները կը շարունակուին։ Պ. Սարրիէն քանի մը ժամ պայմանաժամ ուզեց՝ որոշում մը տալու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Սովէնչէյ ածուխի հանքերուն մէջ կազի պայթում մը տեղի ունեցաւ։ Եօթը հոգի մեռան եւ քսան հոգի վիրաւորուեցան։

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիոյ ծովային նախարարը ծրագիր մը պիտի ներկայացնէ Խորհրդարանին՝ Սպանիոյ նաւատորմը աւելցնելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն «Սենթրըլ Նիւզ»ի թէ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը ստանձներ է Սէն-Տոմինկի պաշտպանութիւնը՝ Հայթիի Հանրապետութեան հողային ամբողջութիւնը երաշխաւորելու համար։ Մ. Նահանգները կը ձեռնարկեն Հայթիի հանրային պարտքերուն կարգադրութեանը, ներքին եւ արտաքին։ Օտար դրամատէրներուն պահանջքն է երեսուն երկու միլիոն տոլար։ Կը վախցուի որ Մ. Նահանգաց այդ յօժարութիւնը չփոթութեանց պատճառ ըլլայ։ Նախագահ Պ. Ռուզվէլթ երկու մարտանաւեր ղրկեց Սէն-Տոմինկ՝ զօրացնելու այն ծանուցագիրը որ կը հաստատէ Մ. Նահանգաց թեւարկութիւնը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 8 Յունուար

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	96	19
Ամէնէն բարձր գին	»	96	19
Ամէնէն վար գին	»	96	04
Բանքէյի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	127	50
Ամէնէն բարձր գին	»	127	50
Ամէնէն վար գին	»	126	62

ԲԱՑՈՒՄ 10 Յունուար

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Փ. Գ.	95	25
Բանքէյի Երկաթուղի	Ֆր.	126	25
Շիրքէթի Խայրիէ		20	—
Ցամանթէ		—	—
Թէժի		15	30
Օսմ. Պանքա		—	—
Ունական պանքա		499	—
Տէլէֆոն		252	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	—
Թումպէքի բաժնեթուղթ		6	35
» ժուիսանս		9	10
» պարտաթուղթ		494	—
Քարաֆ Դ. Գօլչ		512	—
Թրամվայ		96	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Եգիպտոսի Ա		297	50
» » » Բ		266	50
Լոտքիյէ		56	50

Անատօլըի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	75
» պարտաթուղթ	«	523	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	15
Բարիզ » »	Ֆր.	22	77½
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	14
Վիէննա չէք	Ֆիօր.	21	77

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	20
Անգլիական ոսկի	»	109	33
Ռուս իմպէրիալ	»	90	—
[illegible]	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	03
Մէթալիք	»	—	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 Յունուար

Անգլիական Քօնսոլիտէ		88	—
Միացեալ պարտք բաց.		87	25
Միացեալ պարտք գոց.		87	25
Օսմանեան Պանքա		13	75
Յունական 1888-1889		88	75
Հելլենական 5 %		49	—
» Մոնոփոլ		50	—
Պուլկարական 1892		95	50
Իժիպսիէն իւնիֆիէ		105	25
Ճափոնական %		76	50
Թումպէքի		8	75
Չէրթըրտ		1	75
Փոխանակագիր		25	31 ¼

ԲԱՐԻԶ, 21 Յունուար

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		98	05
Միացեալ պարտաթուղթ բաց.	Ղրշ.	88	75
Միացեալ պարտաթուղթ գոց.	»	88	67
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	595	—
Օսմանիէ	»	—	
Բանքէյի երկաթուղի	»	128	75
Օսմ. Մոնոպոլ	»	467	—
Օսմ. Ռէժի	»	359	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	500	—
Քրէտի Լիօնէ գուբոնը կտրած	»	1165	—
Իտալական Ռանթ	»	103	85
Սպանիական արտաքին	»	90	97
Աւստրիական	»	101	60
Պորթուկալ	»	28	50
Ռուսական 4 %, 1901	»	88	85
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	125
Դրամագրաւ	»	—	

ՎԻԷՆՆԱ, 21 Յունուար

Լոնտ. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	240	10
Բանքէյի երկաթուղի	»	132	—
Օսմ. Ռէժի	»	—	

ՊԷՐԼԻՆ, 21 Յունուար

Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	87	50
Բանքէյի երկաթուղի	»	129	75
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	310

ՊՐԻՒՍԷԼ, 21 Յունուար

Միացեալ պարտք		—	—
Բանքէյի երկաթուղի		—	—

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ

ԱԶԴ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը յիշեցնէ արժէթուղթի տէրերուն թէ Օսմ. Փոփոխեալ պարտքի հին արժէթուղթերու (B C D. սէրի) եւ միացեալ ժամանակաւոր արժէթուղթերու (scrip) Օսմ. Միացեալ Փոփոխեալ պարտքի վերջնական Պարտաթուղթերու հետ փոխանակութեան գործողութիւնները պիտի վերջանան 1905 Մարտ 1)14ին՝ օտար երկիրներու մէջ. Այս թուականէն սկսեալ այդ գործողութիւնները պիտի կատարուին մի միայն Կ. Պոլսոյ Օսմ. Պանքային մէջ՝ արժեթղթերու ծախսովը, եւ այս կերպով փոխանակուած արժէթուղթերը օտար դրոշմաթուղթ չպիտի կրեն։ 6–7

Կ. Պոլիս, 1)14 Յնվր. 1905

* * *

ԱԶԴ.—Անոնք որ կ'ուզեն ձեռք ձգել ամերիկեան որթատունկեր, 1905 յունուար 1|14էն սկսեալ մինչեւ մարտ 1|14 պէտք է դիմեն Պ. Էքերլէնի, անօրէն պտղաբուծական վարժարանին, հաստատուած Գըզըլ-Թօբրաքի եւ Էրէնքէօյի միջեւ։ Բաժանումը ձրի պիտի ըլլայ եւ պէտքերու բաւելու չափ միայն։ Մարտ 1|14ի պայմանաժամը անցնելէ յետոյ, ո եւ է խնդրանք նկատողութեան պիտի առնուի մինչեւ այն ատեն երբ արտադրելի որթատունկ մնայ։ 7–8

1905 29)11 յունվ. Ընդհ. Տնօրէնութիւն

* * *

ԱԶԴ. — Բանքէյի երկաթուղիներու 210րդ վիճակահանութիւնը հրապարակաւ պիտի կատարուի 19|1 փետրուար 1905, կէս օրին, Հանրային Պարտքի վարչութեան պաշտօնատան մէջ, ներկայութեամբ Օսմ. Կայս. Պանքային։ 2–5

6|9 յունուար 1905

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1852
Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԳԱՐՆԻԶՈՆ ՎՐԱՑԻ ՑԱՐԿԸ
(Տիլտ Զիլսաքեանց դէմը)

Նուրբ, ճոխակուռ եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստուին, յար եւ նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն, բառ արտաբերել, ծամաղութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն ապահովելով։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ցաւի անզգայական ատամնահանութիւն։ 42

Զննութիւնը կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) կ'ընդունին։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Թէմէտտիւթի օսմ. Բրիօրիթէ 4% փոխառութեան պարտաթուղթերէն անոնց տէրերուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամին 1899 փետրուարին աւարտող թիւ 12 պարտաթուղթերուն կտրոնները, եթէ երբեք մինչեւ յունուար 31 փետրուար 13 չներկայացուին, վճարուելու համար, ջնջուած պիտի համարուին։ 3–6

ԱՄԷՐ ՊԻՔՕՆ
Société Producteur de France Péra
Ֆրանսական արտադրութեանց Ընկերութիւն Բերա
ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄՆԵՐՈՒ ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ ԶԱՆԱԶԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

AMER PICON
PHILIPPEVILLE
G. PICON
AMER PICON

ԱՄԷՐ ՊԻՔՕՆԸ, ամենէն լաւ քինքինա պարունակող սա կազդուրիչ ըմպելին, պատրաստուած է ալժէրիական հողի յատուկ տունկերով։ Իր կազդուրիչ ու հակատենդային յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը։ Առաւօտ նօթի փորով կամ ճաշէն առաջ առնուած անհուն բարերար ազդեցութիւն մը կ'ունենայ։ Այդ ըմպելիին շնորհիւ մարդուս սպառած ուժերը կը վերանորոգուին եւ անոնք զերծ կը մնան։

Ծանօթ. — Անխիղճ մարդիկ մեր վաճառանիշը կեղծած ըլլալնուն, Ամէր Պիքօն սպառող մեր բոլոր յաճախորդներուն խորհուրդ կու տանք առաջնակարգ տուներու միայն դիմել, որպէս զի կեղծիքը չառնեն. պէտք է պահանջեն որ շիշերը Պիքօնի ու Ֆապրիքային դրոշմը կրեն։

Միակ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ
Պ. Լ. ԲԱՐՄԱ,
Պ. Պ.
Բ. Պոնմի Ղալաթիա
Ա. Ռէջչիօ »
Էքօնոմիք Գօօբէռաթիվ Ղալ. եւ Բերա
Ռոզարիօ Սիւսօնէ »
Բաթտարօլլօ եւ Մէլէ-Թիատէս »
Ժ. Սթավրօբուլօ »
Քոթթաքի եղբարք »
Վէնսան Գասպարեան (դեղավաճ.) Կ. Պոլիս
Մէհմէտ Բեհզիմ » »
Տ. Մէզիքի որդի եւ Ընկ. » »
Մ. Մէզիքի » »
Թ. Լինօ » »
Պ. Սեֆերեան » »
Ժ. Վոնթիզիանօս եւ Ընկ. » »
Էմիլ Լանկրան Բերա
Տէմէթրաքօբուլօ եղբ.ք եւ Ընկ. »
Թ. Սուրէնեան Բերա, Կ. Պոլիս, Ղալաթիա
Պօն Մարշէ Բերա
ևն. ևն. ևն. 34 22—50

ԻԼԱՆ

(Խազինէի Խասսաի Շահանէ)

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւպալէ օլանճաթ Ֆուրրիքա մալի քէրէսթէ իլէ հալրաթվէրէն միւնտաքասասընտա պոլլանըլաճաքէմտան վէ մահ հալը Բումինի օնընտէ փազար իրթէսի կիւնիւ իհալէի էվվէլիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան իթպայ թալիպ օլանլարըն թէքմին նամէի միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթահսէն իէվմ մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի Խասսաի միւրաճաաթլէրի իլան օլունուր։ 3—2

Ֆի 5 քանունի սանի 320

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ 30 սեպտեմբեր 1904

ՊԱՀԱՆՋՔ	Օսմ. ոսկի	
Բաժինք չվճարուած	5,500,000	—
Սնտուկ ի Կ. Պոլիս	2,021,409	98
Պետական արժէթուղթք	1,741,278	50
Զանազան արժէթուղթք	3,735,788	81
Գանձելի փոխանակագիրք	2,309,167	53
Ընթացիկ հաշիւք Կայս. Գանձուն — պարտականք	2,052,247	90
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պարտականք	3,215,414	15
Փոխատուութիւնք արժէթղթոց եւ վաճառաց	4,799,059	07
Անշարժ եւ շարժուն գոյք	278,907	67
Զանազանք	98,682	57
Օ. Ո.	25,751,956	18

ՊԱՐՏՔ	Օսմ. ոսկի	
Դրամագլուխ	11,000,000	--
Պանքատոմսք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս եւ ի մասնաճիւղս	1,300,915	—
Վճարելի փոխանակագիրք	2,607,412	67
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պահանջօղք	1,196,224	01
Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	8,216,717	18
Վճարելի շահաբաժինք	22,632	49
Կանոնական պահեստ	888,475	83
Զանազանք	519,579	—
Օ. Ո.	25,751,956	18

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ տոմարաց

Տնօրէն
Ա. ՌԱՆՋԻՐԻ

Ընդհ. Տնօրէն
Ժ. ՏԸՖՖԻՆ

ԿԱԹԻԼՆԵՐԸ ՃՇՄԱՐԻՏ
ՊՌԱՎԷԻ ԵՐԿԱԹԻ
FER BRAVAIS
ամէնէն ազդու դեղն են
ընդդէմ ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵԱՆ, ԽԼՕՐՕԶԻ-ԹՈՒՆԱՑՈՒԹԵԱՆ, ՈՒԺԱՍՊԱՌՈՒԹԵԱՆ, ՏԿԱՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ եւ այլն։

Առանց համի, առանց անախորժ հոտի. Պռավէի Երկաթը կը յանձնարարուի աշխարհիս բոլոր բժիշկներէն կողմէ։

Պնդութիւն չի պատճառեր. Ակռաները չի սեւցներ. Քիչ ատենէն ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ-ԿՈՐՈՎ-ՈՅԺ-ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ կուտայ։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններ եւ դեղօրէից վաճառատուններ։
Լոֆոնեան փողոց թիւ 130

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒՆ

Ժամանակացոյց կառախմբ. երթեւեկ.
1904 Հոկտ. 25 (Ն. Տ.) չորեքշաբթի օրէն սկսեալ

ԳՕՆԻԱ—ԷՐԷՅԼԻ—ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ 662		Ապր. և ժմ. Առաւ.
Կայարան		
Գոնիա	մկն.	12 30
Գաջին խան		1 1
Չումրա		1 45
Արըք Էօրէն		2 13
Մանդասուն		2 42
Էրեման	ժմ.	3 13
	մկն.	3 28
Սիթօվա		3 54
Այրանճը-Տէրպէնտ		4 44
Ալաճա		5 20
Էրէյլի	ժմ.	5 45
	մկն.	6 5
Պուլկուրլու ժմ.	երեկ.	6 20

ԴԱՐՁ 621		Ապր. և ժմ. Իրիկ.
Կայարան		
Պուլկուրլու	մկն.	6 35
Էրէյլի	ժմ.	6 50
	մկն.	8 50
Ալաճա		9 17
Այրանճը-Տէրպէնտ		10 1
Սիթօվա		10 43
Էրեման	ժմ.	11 7
	մկն.	11 22
Մանդասուն		11 55
Արըք Էօրէն		12 24
Չումրա		1 —
Գաջին խան		1 36
Գոնիա ժմ.	երեկ.	2 5

COMP. RUSS
Navigation a Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Յունվար

Գշ. 11]24 Իզմիր, Պիրէօս, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բօր-Սայիտ եւ Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւերուն հետ։
Գշ. 11]24 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Քերասոն, Տրապիզոն, Րիզէ, Պաթում. միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։
Դշ. 12]25 Սեւաստոպոլ ժամը 10ին։
Եշ. 13]26 Օտեսա ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս, Խրիմ-Ազով, Օտեսա-Քերսոն, Օտեսա-Նիքօլայեվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։
Եշ. 13]26 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։
Ուր. 14]27 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բօր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա. իրիկուան ժամը 4ին։
Շբ. 15]28 Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։
26 - 50

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՐԻՍՈՒՖԵԱՆ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ. 2/14 եւ 1310 Սեֆէր 20 թուակիր Ֆէրմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Քարաքէօյ, Եէնի խան եւ կամ հետեւեալ հասցէներուն.—

Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Եէնի ճամիի հրապարակ.
Պոլիս Մ. Մ. Ի. Սաաթճեան եւ Ռոտիտի, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահճէ գաբու թիւ 10
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անճէլիտէս, կայարանի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Քեամիլ էֆ., չուկայի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդիրա, Մոտա ճատտէսի.
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարչի.

Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրժանց, թիւ 12 Թիւնէլ խան.
Ղալաթիա, Մ. Էդիէն Քրէմէզի, Թէվէքքէլ խան.
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Է. Ռոսէ, Պէօյիւքտէրէ ճատտէսի, թիւ 187.
Մեծ Կղզի, Րէսուլ էֆ.
Բ. Սամմարիթա, Բէնտիք.
Պոլիս Ս. Միւնիր պէյ, Քէրավտը խան, թիւ 8 եւ 9, առաջին յարկ.

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ. 28 – 50

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքնաղ մետալ ստացած բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններու մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի առջեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար) Չարշը պոյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատունն կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ օղլուի տունը։ 16 11—50

CAISSE PATERNELLE
ՔԷՍ ԲԱԴԷՐՆԷԼ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1841 ԻՆ
ՈՐՈՒ ՖՐԱՆՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱԿԱԿՇՌԻՆ ՏԱԿ

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄ 300 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.
ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ՍՏՈՐԱԳՐԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ 700 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐ. 85,000,000
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ » 62,750,000

Ուրեմն ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին վրայ պահեստի համեմատութիւնն է 74%, որով ՔԷՍ ԲԱԴԷՐՆԷԼԻ ընծայած երաշխաւորութիւնը գեր ի վեր կը հանդիսանայ ուրիշ ընկերութեանց ցոյց տուած երաշխաւորութիւններէն։

Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդը կազմուած է Ֆրանսայի ամէնէն նշանաւոր դրամատէրներէն, ինչպէս

Մ. ՌԸՆԷ ԲՐԻՍ, Արեւմտեան Ֆրանսայի երկաթուղեաց Ընկերութեան եւ Քրէտի Լիոնէի Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ՄԱՐՔԻԶ ՏԸ ՖԼԷՐ, Դրամատանդիք ընկերութեան Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ԿՈՄՍ ՏԸ ՍԷՆ ԿԻԼՀԷՄ, նախկին գանձապահ.
Մ. Օ. ՄԱԶԸՐԱ, Ընդհ. Տնօրէն Քրէտի Լիոնէի.

Թուրքիոյ Տնօրէն Գ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Սթամպուլ, Սուլթան-Համամ, Բոսաժ Քաթըրճըօղլու

Ընկերութեան վրայ տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Քրէտի Լիոնէի.

ԾԱՆՕԹ. — Շահաւոր դիրք պիտի տրուի այն քննիչին որ կարեւոր արդիւնք մը իրագործած ըլլայ անձնապէս։
28 21 – 50

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԵԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Ա կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփհանէ քարափին վրայ։
15 49 – 50 Թ. ՌԸԳՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԺԻՆ
Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	55
Սաքսոնիա	13900	Բաթաւիա	484
Լուքանիա	12955	Վէրիա	322
Քամփանիա	12950	Բօվիա	294
Ուլթոնիա	8845	Փէրսիա	293
Ումպրիա	8128	Սիպերիա	293
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	255
[illegible]	7392	Ալէբբօ	218
[illegible]	7269	Ծէֆալոնիա	16

Դիմել առ
41 - 50 ԺՈԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor

ՍԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌՈՒԹԵԱՆ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ. 160,000 ՍՏՈՐԱԳՐՈՂ ԲԱԺԱՆՈՐԴ 1904 ԹՈՒԱԿ. 1ին

ՆՈՐ ԼԱՐՈՒՍ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Համայնագիտական բառարան 6 եօթը հատորէ բաղկացեալ (վեցը հրատարակուած)

Հեղինակ տողի կեանքի պայմանները ամենուն համար անհրաժեշտ կը դարձնեն համայնագիտական լաւ բառագիրք մը։ Այդ պատճառաւ է որ հռչակաւոր յաջողութիւն մը գտած է ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՆՈՐ ԼԱՐՈՒՍԸ, որ իր տեսակին մէջ կատարելութիւն մըն է. վերջին տարիներու կատարեալ, ինչպէս տողի պահանջները գոհացնող, չորս հարիւր ընտրեալ աշխատակիցներու կողմէ խմբագրուած, առատօրէն պատկերազարդուած եւ գունաւոր քարտէսներ ու տախտակներ կը պարունակէ։ Այս հիանալի բառագիրքը գերընտիր է մինչեւ հիմա Ֆրանսայի եւ ուրիշ երկիրներու մէջ հրատարակուած նմանօրինակ գործերէն։ Մինչեւ հիմա հրատարակուած վեց հատորները միայն կը պարունակեն 175,000է աւելի յօդուած, 36,000 պատկեր, 67 գունաւոր տախտակ եւ 360է աւելի սեւ եւ ուրիշ գոյներով քարտէսներ։ Այս մէկ քանի թիւերէն կարելի է դատել այն մեծ ծառայութիւնը՝ զոր կարելի է սպասել այսպիսի գործէ մը։ ԼԱՐՈՒՍ գրավաճառանոցը, Բարիզ, Մոնբառնաս փողոց, թիւ 17, խնդրողին՝ 16 երեսէ բաղկացեալ տետր մը՝ իբր նմոյշ ձրի պիտի ղրկէ։

Ամբողջ գործին բաժանորդագրութեան համար հիմնական գինն է 200 ֆրանք՝ թղթակազմ, 235 ֆրանք՝ կազմուած, վճարում. 100 ֆրանք ստորագրուած ատեն, եւ մնացը՝ վեց ամիսէ վեց ամիս։

Կարելի է բաժանորդագրուիլ Լառուս գրավաճառանոցը, Բարիզ, Մոնբառնաս փողոց թիւ 17, նաեւ գլխաւոր գրավաճառանոցներու մօտ։ Բաժանորդագրուողները կը ստանան հրատարակուած վեց փառաւոր հատորները. եօթներորդ եւ վերջինը պիտի հրատարակուի յառաջիկայ յուլիսին։ 25 6—50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուա՛ք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուա՛ք	Թոն
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Գոզօ	1411	Մալմօ	724	Րոզարիօ	136
Ալէքօ	3607	Գոնկօ	1906	Կրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարթէլլօ	3709	Սէրո	1735
Արիոսօ	2277	Զետօ	43[illegible]1	Հիտալկօ	1581	[illegible]	3587	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Տոմինօ	987	Հինտօ	3723	Միլօ	1657	Սորրէնտօ	1203
Գորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	3690	Մոնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1323
Գրավօ	1076	Տրագօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	24[illegible]9	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1033	Թորոնտօ	3327
Պըֆֆալօ	4481	Էկօ	2464	Իտահօ	5[illegible]40	Օթելլօ	4160	Թոլէտօ	1470
Գէյրօ	1371	Էլտորատօ	1520	Ժունօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թորփիտօ	487
Գալիպսօ	1337	Էրաթօ	1841	Քիէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քալինօ	2307	Պոլէրմօ	637	Վասքօ	1914
Դագօ	1694	Ֆինլանտօ	1828	Քովնօ	1760	Պոլօ	510	Վոլօ	1289
Ջիբալ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1083	Րալիօ	2229	Վոլթուրնօ	2396
Ութսէբօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէպանթօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1350
Քլիօ	1697	Գալիլէօ	3060	Լիվոռնօ	1843	Րոլլօ	1613	Զէնօ	1203
Գոլորատօ	4255	Գիկանօ	1243	Լոնտոնօ	3191	Րոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։
Միֆսօսօ շոգենաւը, նաւապետ Թօրը։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին։
Ալէֆրօ շոգենաւը, նաւապետ Հիք, ամսոյս 31ին։

Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 12—50

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԷՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանողաց

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօն
Վիքթորեան	10500	[illegible]	350
Արմէնեան	10500	[illegible]	350
Չէսթրեան	10500	[illegible]	300
Լանգասթրեան	9000	[illegible]	350
Ֆիլատէլֆիա	9000	[illegible]	350
Գոլոմպեան	8000	[illegible]	350
Գորընթեան	8000	[illegible]	350
[illegible]	8000	[illegible]	250
[illegible]	8000	Լէպանթօ	209
[illegible]	8700	Մէնէօ	90
[illegible]	3700	Օզօրգօ	80
[illegible]	8700	Լիպացի	8
[illegible]	8500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքը այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՅՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
13 9—50 Մաքսատան դէմ առջեւ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1904 նոյեմբեր 1 (Ն. Տ.) երեքշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 224 խառն Առաւ.		ԿԱՅԱՐԱՆ			ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 223 խառն Իրիկ.	
ժ.	վ.				ժ.	վ.
12	—	մկն.	Էսկի-Շէհիր	ժմ.	3	—
12	42	»	Կէօքճէ Քըզըք	»	2	20
1	39	»	Սապունճը Պունար	»	1	38
2	33	»	Ալայունտ	»	12	42
3	15	»	Չեքիւրլէր	»	11	53
4	10	»	Տէօյէր	»	11	5
4	39	»	Իհսանիյէ	»	10	20
5	3	»	Համամ	»	9	53
5	14	»	Կազլըկէօլ Համամ	»	9	44
6	1	»	Աֆիոն Գարա Հիսար	»	9	13
6	41	»	Պէօյիւք Չօպանլար	»	8	20
7	36	»	Չայ	»	7	33
8	21	»	Իսհագլու	»	6	40
8	45	»	[illegible]	»	6	15
9	16	»	Աք Շէհիր	»	5	53
9	48	»	Ագարի քէօյ	»	5	13
10	30	»	Չավուշճը քէօյ	»	4	35
11	8	»	Իլկին	»	4	3
11	55		Գատըն-Խանը	»	3	9
12	50		Սէրայ-Էօնի	»	2	27
1	22	»	Մէյտան	»	1	47
2	22	»	Բունար-Պաշը	»	12	42
3	—	ժմ.	Գոնիա	մկն.	12	—
երկն.					առաւ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 122 խառն Առաւ.		ԿԱՅԱՐԱՆ			ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 121 խառն Իրիկ.	
ժ.	վ.				ժ.	վ.
1	—	մկն.	Էսկի Շէհիր	ժմ.	11	—
1	44	»	Աք Պունար	»	10	18
2	24	»	Ալփի Քէօյ	»	9	46
3	4	»	Պէյլիք Ախուր	»	8	58
4	9	»	Սարիքէօյ	»	8	1
4	58	»	Պիչէր	»	7	4
5	35	»	Սազլըք	»	6	27
6	9	»	Պէյլիք Քէօփրիւ	»	6	—
7	3	»	Պօլաթլը	»	5	16
8	21	»	Մալը Քէօյ	»	3	49
9	15	»	Սինճան Քէօյ	»	2	47
10	—	ժմ.	Էնկիւրիւ	մկն.	2	—
երկն.					առաւ.	

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԷՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առաւ.		Թ. 324 խառն Իրիկ.		ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առաւ.		Թ. 323 խառն Իրիկ.	
ժ.	վ.	ժ.	վ.		ժ.	վ.	ժ.	վ.
2	35	12	45	մկն. Ալայունտ ժմ.	2	—	12	5
2	55	1	5	ժմ. Քէօթահիա մկն.	1	40	11	4

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 421 Խառն Առաւ.		Թ. 423 Խառն Իրիկն.		ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ 42[illegible] խառն Իրիկն		Թ. 42[illegible] խառն Առաւ.	
ժ.	վ.	ժ.	վ.		ժ.	վ.	ժ.	վ.
5	17	6	47	մկն. Ատա-Բազար ժմ.	6	23	[illegible]	53
5	35	7	5	ժմ. Համիտիէ մկն.	6	5	7	35

"ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (231)

ՊԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ՓԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ժ.

ԴԻՄԱԿԸ ՎԱՐ Կ'ԻՅՆԱՅ

Իրերօղորդ դէպքերը աչքի առջեւ բերելով, դուքսը կը կարծէր վերահասու ըլլալ անցած դարձածին։ Սիւզան հեռանալով դուքսին բնակարանէն, իր մօրաքրոջ տունը դառնալ ուզած էր։ Ո՞վ գիտէ, թերեւս այս վերջինը մեռած ըլլար։

Բայց ո՛չ։ Կասթոն Թրաքի իմացած պիտի ըլլար այդ այցելութիւնը, քանի որ միշտ յարաբերութիւն ունէր Ֆլանտրուազ Պոտուէնի հետ։

Թէրրամ փողոցը, մէկ կողմէն, Սէն-Մարթէն արուարձանին վրայ կը նայի, եւ Ֆլանտր փողոցը կը յանգի. յետոյ հանդարտ ճամբան եւ Բութը-Շօմէն։ Կրնար ըլլալ որ Ժոզէֆին ու Սիւզան փախչելու համար դիմած ըլլային։ Յեղակարծ զուգադիպութիւն մը պարզուեցաւ։

Պ. տը Ռուվրէյ իսկոյն հեռագիր ուղղեց Պ. Կասթոն Թրաքի։ Հակիրճ կերպով կ'իմացնէր առած տեղեկութիւնները, եւ անոնցմէ հանած հետեւութիւնները, յարելով թէ Կասթոն Թրաքի ինք ալ կրնար տեղեկութիւն առնել, եթէ պէտք կը զգար, դիմելով ցոյց տրուած հասցէին։

Ժան Կէրար նորէն երեւան եկաւ։ Պ. տը Ռուվրէյի ձեռքին մէջ բռնած վերարկուն ու ձեռնոցները, եւ գլխարկը դրած, մեկնելու պատրաստ էր։

Կէս ժամ անցած էր դրեթէ դուքսին եւ Ժան Կէրարի մեկնումին վրայ, երբ Ֆիլիբ տը Լանժվիլ ներկայացաւ։

Իր կողմէ՝ կոմսուհիին հետ ունեցած տեսակցութեան արդիւնքը հաղորդելու եկած էր դուքսին. միեւնոյն ատեն ըսած էր թէ, կը փափագէր հարցափորձել Կապրիէլը, եւ բերնէն առնել ճշգրիտ տեղեկութիւններ, որոնց պէտք ունէր Ֆիլիբ, իր համոզումը կազմելու համար վերջնապէս։

Ծառայ մը պատասխանեց Ֆիլիբի թէ դուքսը բացակայ էր, եւ թէ մանկամարդ աղջիկն ալ առ այժմ հոն չէր գտնուեր։

Պ. տը Լանժվիլ իր այցելութիւնը իմաց տուաւ դքսուհիին։

Քանի մը վայրկեան ի վեր Քլօթիլտ հետ կը խօսէր Իվօնի վրայ, որուն նկատմամբ խղճահարութիւններ կ'ունենար մայրական սիրտը, երբ կոմսը ներս մտնելով ծառան ըսաւ.

—Օրիորդը վերադարձած է, եւ կը խնդրէ տիկին դքսուհիին հետ տեսակցիլ։

—Ցօտարակամ, պատասխանեց տիկին տը Ռուվրէյ, նայուածք մը փոխանակելով Ֆիլիբի հետ։

Երբ ծառան դուրս ելաւ, նայուածքով հարցափորձեցին զիրար։

Ի՞նչ կը նշանակէր այդ արտակարգ ձեւը։

Իվօն երբեք ունկնդրութիւն մը չէր խնդրած իր մօրմէն։

—Պէտք է հասկնալ պատճառը, ըստ այնմ գործելու համար, ըսաւ Ֆիլիբ, ջանալով պարտկել զգացած մտատանջութիւնը։

Կապրիէլ երեւան եկաւ։

—Ներեցէք, ձեզ վրդովելուս համար, բայց այնքան ծանրակշիռ բան մը պիտի իմացնեմ։

Ֆիլիբ սարսուռ մը զգաց, մինչ տիկին տը Ռուվրէյի արտեւանունքները կը քթթէին, ու դէմքը կը ստգունէր սիրոյ ճնշող անձկութեան պատճառաւ։

Մանկամարդ աղջիկը շարունակեց.

—Բարեբախտ եմ որ Պ. տը Լանժվիլ հոս կը գտնուի, որովհետեւ երեքս ալ խառնուած ենք։

—Զաւակս, բացատրեցէք, ըսաւ Ֆիլիբ աշխուժով... կը տեսնէք թէ ինչ յուզում կը պատճառէք տիկին տը Ռուվրէյի։

—Կը խնդրեմ որ իր բովանդակ պաղարիւնութիւնը պահէ... Զարկը կրնար աւելի մեծ ըլլալ. բայց այս առտուընէ ներս մտած դեռ մօտ ժամ. նոյններու մէջ տեղի ունեցած ըլլալուն, անդարմանելի բան մը չէ ինքնին... Աւելին ըսելէ առաջ ցաւ կը յայտնեմ մեքենայութեան մը զոհ գացած ըլլալուս համար, ինչ որ կը տխրեցնէ զիս եւ վիշտ կը պատճառէ ձեզի... Անխելութեան եւ վրէժխնդրութեան արարքի մը անգիտակից գործիքը ըրած են զիս։ Մամամ միայն թափանցած եմ այդ գաղտնիքին. թերեւս դուք յաջողիք երեւան հանել։

Քլօթիլտ փակեց աչքերը, անխուսափելի աղէտի մը մերձեցումին առջեւ գտնելով ինքզինքը։

Ֆիլիբ, հոգատար իր հոգեկան կարողին, ցաւագին ծանր թեամբ մը հեղձուած կը զգար կուրծքը։

Մանկամարդ աղջիկը յարեց ճիգով մը.

—Ճշմարիտը այս է որ հոս գալու իրաւունք չունէի։

—Ինչո՞ւ համար, մրմնջեց Պ. տը Լանժվիլ։

—Որովհետեւ...

—Ա՛հ, բողոքեցէք խօսքերնիդ, մրմնջեց տիկին տը Ռուվրէյ։

Մանկամարդ աղջիկը ամփոփեց իր ամբողջ ուժը, եւ աւելի հաստատ ձայնով մը պատասխանեց.

—Որովհետեւ ստահակի մըն եմ։

—Աստուա՛ծ իմ, մրմնջեց Քլօթիլտ, որուն արտեւանունքները շատ խոշոր բացուեցան, իբր նշան մտամոլորութեան։

—Կապրիէլ կը կոչուիմ եւ ոչ թէ Իվօն, շարունակեց Հանրի Պոտուէնի նշանածը։

—Ուրեմն Պ. տը Լանժվիլի եւ Պ. տը Ռուվրէյի նախազգացումները ի դերեւ չելան...

—Անհնարի՜ն բան է, կակազեց դքսուհին։

Ալպէր Վորէնի աղջիկը յարեց.

—Ձեր սխրութիւնը կը տեսնեմ եւ իմինիս վրայ չէք կրնար կասկածիլ... Բայց ո եւ է վարանում պէտք չէ մնայ։ Ձեր մեծցնող կինը հօրս հետ դէմ առ դէմ բերաւ զիս... Մայրս չեմ ճանչնար դեռ, բայց առաջին յայտնութիւնը կը բաւէ ձեզ համոզելու։

—Միւսին պէս, մրմնջեց Քլօթիլտ... Սիւզանի պէս...

Միեւնոյն ատեն զգացում մը կ'արթննար դքսուհիին մէջ, որուն ի զուր վերահասու ըլլալ կը ջանար։

Իրեն այնպէս կը թուէր որ ալ աւելի ջախջախուած էր սիրտը, երբ առաջին անգամ իմացած էր Սիւզանի ստահակի մը ըլլալը։

—Հիմա կը մնայ իմ անմեղութիւնս ապացուցանել... Մարդ մը՝ որուն եղբայր անունը կուտայի, Ժիւլ Մայեռ, զիս համոզեց թէ աղջիկը չէր այն կինը, զոր մայր կ'անուանէինք երկուքս ալ։ Տիկին, այն ատեն էր որ զոհ եղայ այն գործիքի ստախօսութեան, որ ձեր թեւերուն մէջ նետեց զիս... ինչո՞ւ համար պիտի տարակուսէի իմ մայրս ըլլալնուդ վրայ, քանի որ պարագան ամուսինը տիկին Լանժվիլ հաստատեց այդ բանը։

—Թշուառակա՛ն, գոչեց Ֆիլիբ։

—Ես չպիտի ըլլամ զինքը պաշտպանող ձեր առջեւ. անոր պատճառաւ այնքան տառապանք քաշեցի որքան կին մը կրնայ տառապիլ. զրպարտեց, նախատեց զիս սիրած մարդուս առջեւ... Իր անզօր բարկութեան մէջ՝ նոյն իսկ ուզեց սպաննել զիս... Ասիկա բաւական կերպով պիտի ապացուցանէ թէ իր մեղսակիցը չեմ եղած բնաւ։

—Ի՞նչպէս վերահասու եղաք ճշմարտութեան, հարցուց դքսուհին։

(Շարունակելի)